Ազգ
Azg armenian daily

5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2001 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 158 (2362)

Իրան-Հայաստան գազատարի շինարարությունը կսկսվի գարնանը

ԹԵՀՐԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: 2002 թվականի գարնանը կսկսվի Իրան-Հայաստան գազատարի շինարարության առաջին փուլը: Այս մասին IRNA գործակալությանը հայտարարել է Իրանի էներգապաշարների նախարար Բիջան Նամդար Զանգանեն: Ըստ նրա, մայրուղու երկարությունը կազմում է 141 կմ, որից 100 կմ-ը Իրանի տարածքում եւ 41 կմ-ը՝ Հայաստանի: Նախագծի ընդհանուր արժեքը գնահատվում է 124 մլն. դոլար:

Նախագծի իրականացմանը, նշել է նախարարը, մասնակցում է գազի կոնսորցիումը՝ ռուսական «Գազպրոմ» ԲԲԸ, ֆրանսիական «Գազ դը Ֆրանս», «Հայռուսգազարդ» ՓԲԸ եւ Իրանի գազի ազգային ընկերության մասնակցությամբ: Ծրագրվում է, որ նոր գազամուղով Հայաստանը տարեկան կկարողանա ստանալ մինչեւ 2 մլրդ խոր. մետր բնական գազ:

ԴՈՒՐԲԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ

Վարդան Օսկանյանը դատապարտեց Ադրբեջանի ռասիստական քաղաքականությունը

Հարավաֆրիկյան Հանրապետության Դուրբան քաղաքում ընթացող ՄԱԿ-ի հակառասիստական խորհրդաժողովում, որին մասնակցում են ավելի քան 160 պետությունների շուրջ 6000 ներկայացուցիչներ, ելույթ է ունեցել նաեւ ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը:

«Հայաստանը եւ հայերը տեղյակ են ռասիզմի ծայրահեղ դրսեւորումների (որը ցեղասպանությունն է) եւ ժողովրդի հիմնարար մարդկային իրավունքի միջեւ գոյություն ունեցող բացարձակ կապի մասին: Այս երկու թվագյալ տարբեր արտառոց երեւույթներն արմատապես կապված են մեկմեկու հետ», ասել է պրն Օսկանյանը, խորհրդաժողովի մասնակիցներին հիշեցնելով, որ 1915 թ. Օսմանյան Թուրքիայի հայերը ենթարկվել են ցեղասպանության այն պատճառով, որ չէին ցանկացել պարել բռնապետական օրենքներով: «Հայերը պատժվեցին, հալածվեցին, հետապնդվեցին եւ բնաջնջվեցին: Մինչեւ օրս ցեղասպանությունը որոշ մարդկանց կողմից ուրացվում է: Հայերը հասկանում են, որ ցեղասպանությունը որպես քաղաքական գործիք շարունակվեց օգտագործվել անցնող դարավերջին նման ուրացումների եւ մոռացության պատճառով: Եվ եթե միջազգային հանրությունը չէ հանցագործության պատասխանատուն, ապա միջազգային հանրությունը պատասխանատու է հանցագործությունը չդատապարտելու համար: Ահա թե ինչու ես հավատում եմ, որ այս խորհրդաժողովը հիանալի առիթ է ողջունելու այն անհատներին, երկրներին եւ խորհրդարաններին, որոնք ունեցել են բավարար քաջություն ճանաչելու եւ դատապարտելու առաջին ցեղասպանությունը: Մասնավորապես, կցանկանայի նշել Ֆրանսիայի եւ Ուրուգվայի անունները, Ռուսաստանի, Հունաստանի, Կիպրոսի, Արգենտինայի, Բելգիայի, այլ երկրների խորհրդարանները, ինչպես նաեւ կոչ անել մյուսներին ճանաչել անցյալի ոճիրները, ինչպես 1915 թ. Հայոց ցեղասպանությունը: Պատմությունը ցույց է տալիս, որ այս անարդարությունը ժամանակին չճանաչելը եւ չդատապարտելը պատճառ դարձան միլիոնավոր այլ մարդկանց հալածանքների համար, որոնք անասելի տառապանքներ կրեցին Երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին եւ հետագայում», նշել է Վ. Օսկանյանը:

Տես ➧ էջ 2

ԿԼՈՐ ՍԵՂԱՆ

Իմփիչմենթ. նորից ընդդեմ նախագահի

Այդ նպատակին ծառայեցվում է Արմենտելի եւ ԲԷՑ-երի սեփականաշնորհման շուրջ սկսված խառնաշփոթը

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Իմփիչմենթ. այս բառն արդեն երկար ժամանակ հայտնվել էր մոռացության մեջ: Ավելի կոնկրետ՝ այն պահից, երբ արմատական ընդդիմության ներկայացուցիչներն անակնկալի եկած դիտում էին ՀՀԿ-ՀԺԿ տապալումը: Սակայն նույն այդ ընդդիմության ներկայացուցիչներն իրենց սիրելի ժողովրդին նախագահի հրաժարականի կոչերով երկար սպասեցնել չսվին: Եվ... քաղաքական թեժ աշունը սկսվեց:

Ազգային ժողովրդավարական դաշինքի ղեկավար Արշակ Սադոյանը, ելնելով կարեւորագույն խնդիրներում շահագրգիռ բոլոր քաղաքական ուժերի հետ համագործակցելու սկզբունքներից, ԳԱԱ-ում կլոր սեղան էր կազմակերպել՝ կապված ԲԷՑ-երի սեփականաշնորհման մասին օրենքի ԱԺ «խայտառակ» քվեարկության, օրենքի գործունեությունը, ինչպես նաեւ Արմենտելի կողմից ռոպեավճարի կիրառումը կասեցնելու, կապի համակարգից մենաշնորհն ընդհանրապես վերացնելու հարցերի հետ: Հետաքրքրականը, սակայն, ոչ այնքան նախաձեռնությունն էր, որքան կլոր սեղանին մասնակցող քաղաքական ուժերի շրջանակը, որը, բացառությամբ երկուսի, ծայրահեղ ընդդիմադիր էր. ՀԺԿ, «Հանրապետություն» կուսակցություն, Ազգային միաբանություն, Ազգային առաջադիմություն, Դեմոկրատական կուսակցություն, ժողովրդավարական հայրենիք, ինչպես նաեւ ԱԺԴ, «Օրինաց երկիր», «Կայունություն» կուսակցության երիտասարդական թեւ:

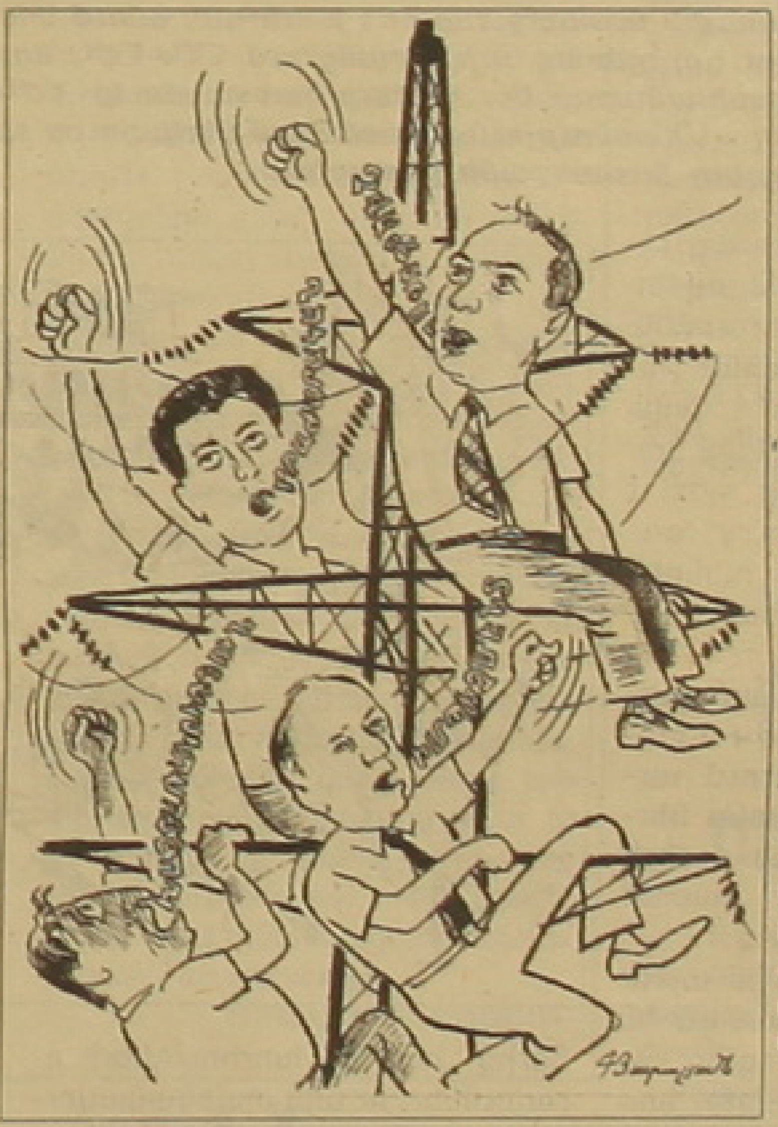

Տես ➧ էջ 3

Արմենտելի հետ վեճը կլոր սեղանի շուրջ

Այսօր, ժամը 11-ին, Մամուլի ազգային ակումբի սրահում «Հրատապ թեմա» ծրագրի շրջանակներում տեղի կունենա հանդիպում Արմենտելի գլխավոր գործադիր տնօրեն Նիկոս Յորղուլասի, ՀՀ արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանի, ՀՀ տրանսպորտի եւ հեռահաղորդակցության նախարար Անդրանիկ Մանուկյանի, վերջինիս տեղակալ Վաղինակ Քոչարյանի եւ ԱԺ ժամանակավոր հանձնաժողովի նախագահ Վազգեն Մանուկյանի հետ: Սպասվում է բուռն բանավեճ օրվա ամենահրատապ հարցի շուրջ:

Քրիստոնեության 1700-ամյակը Քյոլնի մայր տաճարում

Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակի շրջանակներում Գերմանիայի ամենանշանավոր վայրում՝ Քյոլնի մայր տաճարում (Kolner Dom) սեպտեմբերի 9-ին, ժամը 15.00-ին տեղի կունենա հայկական ժամերգություն, որն, ըստ ծրագրվածի, կնախագահի Պոլսո հայոց պատրիարք Մեսրոպ արքեպիսկոպոս Մութաֆյանը, կարդինալ Յոախիմ արքեպիսկոպոս Մայսների, գերմանահայոց առաջնորդ Գարեգին արքեպիսկոպոս Բեկչյանի եւ կաթողիկոսական պատվիրակ, բրիտանահայոց առաջնորդ Նաթան եպիսկոպոս Հովհաննիսյանի ներկայությամբ: Ժամերգությանը կմասնակցեն տարբեր դավանանքի բարձրաստիճան հոգեւորականներ, պետական հաստատությունների ներկայացուցիչներ: Քյոլնի մայր տաճարի պատմության մեջ հայկական ժամերգություն առաջին անգամ է կատարվում: Բնականաբար, ենթադրելի է կիրակնօրյա բազմության աննախադեպ հետաքրքրությունն ապագա միջոցառման հանդեպ՝ չմոռանալով այն հանգամանքը, որ Քյոլնի այս տաճարն աշխարհի տարբեր անկյուններից ԳԴՀ այցելած զբոսաշրջիկների համար երկրի ամենամեծ մագնիսն է: Հավելենք նաեւ, որ Գերմանիայում բնակվող 35 հազար հայերից 3 հազարն ապրում է Քյոլնում, այս քաղաքում է տեղակայված գերմանահայոց Ս. Սահակ Մեսրոպ առաջնորդանիստ եկեղեցին:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գերմանիա

Հայաստանի արտգործնախարարը մեկնեց Մոսկվա

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սեպտեմբերի 4-ին ԱՊՀ անդամ երկրների արտաքին գործերի նախարարների խորհրդի նիստին մասնակցելու նպատակով Մոսկվա է մեկնել ՀՀ ԱԳՆ պատվիրակությունը՝ ԱԳ նախարար Վարդան Օսկանյանի գլխավորությամբ:

Ինչպես հայտնեցին ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունից, ԱՊՀ ԱԳ նախարարների խորհրդի նիստում քննարկվելու են ԱՊՀ արտգործնախարարների խորհրդի որոշումների կատարման ընթացքը, ԱՊՀ կառավարությունների ղեկավարների խորհրդի նիստի օրակարգի նախագիծը, ԱՊՀ մասնակից պետությունների հակաահաբեկչական կենտրոնի գործունեությունը եւ նմանատիպ կառույցների հետ վերջինիս համագործակցությունը, ԱՊՀ մասնակից-պետությունների կողմից մինչեւ 2005 թ. մշակույթի բնագավառում անցկացվելիք հիմնական միջոցառումների ծրագրի նախագիծը եւ այլն:

Պատվիրակությունը Երեւան կվերադառնալ սեպտեմբերի 6-ին:

Հզոր պայթյուն Երուսաղեմի կենտրոնում

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Առնվազն ինը մարդ, նախնական տվյալներով, տարբեր ծանրության վերքեր են ստացել սեպտեմբերի 4-ին Երուսաղեմի կենտրոնում տեղի ունեցած հզոր պայթյունի հետեւանքով:

Ինչպես հաղորդում է «Նովոստի» գործակալությունը, պայթյունը տեղի է ունեցել առավոտյան, Հին քաղաքի անմիջական հարեւանությամբ, Նեվիիմ փողոցում, որտեղ գտնվում են բազմաթիվ սրճարաններ եւ փոքր ռեստորաններ:

Համաձայն ականատեսների ցուցմունքների, պայթել է ավտոմեքենա, որից, պատահարից մի քանի վայրկյան առաջ, դուրս է եկել մի արաբ: Եւս մի արաբ, հայտնապես մահապարտ ահաբեկիչ, մնացել է մեքենայում, որտեղ գործողության դնի ռումբը:

ԶԼՄ-ՆԵՐԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

ԶԼՄ-ների ղեկավարները ուզում են զբաղեցրած տարածքների անհատույց օգտագործում

Բջջային հեռախոսակապի կիրառմամբ հարցականի տակ կդրվի շատ լրատվամիջոցների գործունեությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր տեղի ունեցավ զանգվածային լրատվության մի շարք միջոցների գլխավոր խմբագիրների եւ տնօրենների հանդիպում, որի ընթացքում քննարկվեցին մամուլի ներկայացուցիչներին հուզող հրատապ հարցեր: ԶԼՄ ղեկավարները մտահոգված լինելով խմբագրությունների զբաղեցրած տարածքների համար վարձավճարների ակնկալվող բարձրացումով, որոշեցին համապատասխան մարմիններին առաջարկել տարածքները խմբագրություններին հանձնել անհատույց օգտագործման, քանի դեռ նրանք զբաղվում են այդ գործունեությամբ: Արշակունյաց 2 եւ Իսահակյան 28 հասցեներում գտնվող շենքերի առնչությամբ, որտեղ կենտրոնացված են զգալի թվով ԶԼՄ-ներ, նպատակահարմար գտնվեց ստեղծել համաստիրություն ընդհանուր սպասարկումն իրականացնելու համար:

«Հայմամուլի» մասնավորեցման հարցի կապակցությամբ ԶԼՄ ղեկավարները որոշեցին Պետական գույքի կառավարման նախարարությանը առաջարկել այդ ընկերությունում անցկացնել աուդիտ, որի արդյունքների վերլուծություններից հետո միայն մամուլի ներկայացուցիչները կմշակեն միասնական ընդունելի տարբերակ:

ԶԼՄ ներկայացուցիչներն իրենց մտահոգությունը հայտնեցին հեռախոսակապի ռոպեավճարի կիրառման առնչությամբ, մասնավորապես նշելով, որ այդ պարագայում հարցականի տակ կդրվի շատ լրատվամիջոցների գործունեությունը: Հույս հայտնվեց, որ Արմենտելի տնօրինությունը ըմբռնումով կմոտենա ստեղծված իրավիճակին:

«Դաշինքի լուծարումը պետք է փոխհամաձայնեցված լինի»

«Միասնության» ներքին հակասությունները անհնար է լուծել

Հաջորդ շաբաթ աշնանային նստաշրջանի հետ խորհրդարանում կմեկնարկի նաեւ քաղաքական վերադասավորումների նոր գործընթաց, որի առանցքում ՀՀԿ-ՀԺԿ նոր համամասնությունների հստակեցումն է՝ համապատասխանաբար նոր դիրքերի հաստատմամբ: ՀԺԿ քարտուղար Վարդան Մկրտչյանից փորձեցինք պարզել «Միասնություն» դաշինքում ներկայումս տիրող իրավիճակը եւ ՀԺԿ-ի ձեռնարկելիք հետագա քայլերը նստաշրջանի ընթացքում:

– Պրն Մկրտչյան, հանրապետական Գալուստ Սահակյանը եւ Տիգրան Թորոսյանն արդեն առիթ ունեցել են հայտարարելու, որ «Միասնություն» դաշինքը դե ֆակտո գոյություն չունի: Ձեր տեսակետն այս կապակցությամբ եւ ինչպիսի՞ն են ներդաշինքային հարաբերությունները հիմա:

– Ներկայումս դաշինքի գործունեությունը շատ աննդյունավետ է, կարելի է ասել՝ աշխատանք դաշինքի մակարդակով գոյություն չունի: Անընդհատ խոսվում է դաշինքի լուծարման մասին: Ուզում եմ եւս մեկ անգամ ասել, որ դաշինքը ձեւավորվել է երկու իրավահավասար կուսակցությունների նախագահների ստորագրությամբ եւ այն ցուցակներով, որոնցով գնացել ենք ընտրության: Դա ենթադրում է, որ դաշինքի լուծարումը դարձյալ պետք է փոխհամաձայնեցված լինի, կամ կուսակցություններից մեկը պետք է հայտարարությամբ դուրս գա, կամ երկուսը միասին հանդես գան լուծարման հայտարարությամբ:

– Ճի՞շտ են արդյոք այն խոսակցությունները, թե ՀԺԿ-ն բանակցություններ է վարում արմատական ընդդիմությանը ներկայացնող քաղաքական ուժերի հետ՝ նոր ընդդիմադիր դաշինք ձեւավորելու նպատակով:

– Որեւէ դաշինքի մասին այսօր չի կարելի խոսել: Ընթանում են համագործակցության եզրեր գտնելու գործընթացներ բոլոր կուսակցությունների հետ, քանի որ մենք բաց քաղաքական ուժ ենք: Եվ բնական է, որ տարբեր հարցերի շուրջ դիրքորոշումները կարող են միանական լինել, իսկ համագործակցությունը՝ արտահայտված լինել որեւէ հայտարարությամբ: Դաշինքները սովորաբար ձեւավորվում են նախընտրական փուլերում:

– Իսկ հնարավոր համարո՞ւմ եք «Հանրապետություն» կուսակցության հետ նախընտրական փուլում դաշինք ձեւավորելը:

– Մինչեւ նախընտրական փուլը դեռ երկու տարի ժամանակ կա: Իսկ ընդհանրապես նախքան նման միավորումներ ստեղծելը ես միշտ ողջ ժողովրդի միավորման անհրաժեշտություն եմ տեսնում:

– Ներկայումս ԱԺ գործող նախագահն այլեւս չի ներկայացնում այն ուժը, որը նրան առաջադրել էր այդ պաշտոնում, այսինքն՝ ՀԺԿ-ն: Նստաշրջանի մեկնարկի հետ չի՞ պատրաստվում արդյոք ձեր կուսակցությունն Արմեն Խաչատրյանի անվստահության հարցը բարձրացնել:

– ՀԺԿ-ի նպատակն այդ չէ: Մեր կուսակցության բոլոր կառույցներից եկել են խորհուրդների որոշումներ, որ այն պատգամավորները, որոնք դուրս են եկել կուսակցությունից, պետք է վայր դնեն պատգամավորական մանդատները: Այդ դեպքում ինքնըստինքյան կլուծվի նաեւ Ձեր բարձրացրած հարցը: Այս պահի դրությամբ նման որոշում մենք չենք կայացրել:

– Օրերս կայացավ ԱԺ «Միասնություն» խմբակցության հերթական նիստը, որին ՀԺԿ պատգամավորները չէին մասնակցում: Դուք նշել եք, որ նիստի մասին նախօրոք մեզ չեն տեղեկացրել: Ինչպե՞ս եք գնահատում այդ երեւույթը, չի՞ նշանակում արդյոք դա, որ ՀԺԿ-ին, որպես դաշինքի երկրորդ կողմի, ՀՀԿ-ն այլեւս չի ընդունում:

– ՀՀԿ-ի եւ ՀԺԿ-ի կողմից դաշինքի շրջանակներում բուն ՀԺԿ-ականներիս մեկուսացնելու միտումներն ակնհայտ են: ՀԺԿ-ի պատգամավորներից եւ ոչ մեկին չէին հրավիրել նիստ հրավիրելու մասին, ի տարբերություն մեզ, երբ բոլորին յուրաքանչյուր նման դեպքում հրավիրում էինք: Ես այդ նիստը որակում եմ ոչ թե «Միասնություն» խմբակցության նիստ, այլ հանդիպում Հանրապետական կուսակցության եւ ինչ-որ անորոշ կարգավիճակ ունեցող պատգամավորների միջեւ: Այնպես որ, «Միասնություն» խմբակցության նիստ տեղի չի ունեցել:

– Հնարավո՞ր է, որ ՀԺԿ-ն ինքը հայտարարությամբ հանդես գա դաշինքից դուրս գալու մասին:

– Որեւէ կուսակցություն նման հայտարարություն անելուց առաջ այդ մասին բարձրաձայն չի հայտնում: Եթե նման անհրաժեշտություն զգանք, հանդես կգանք հստակ հայտարարությամբ:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

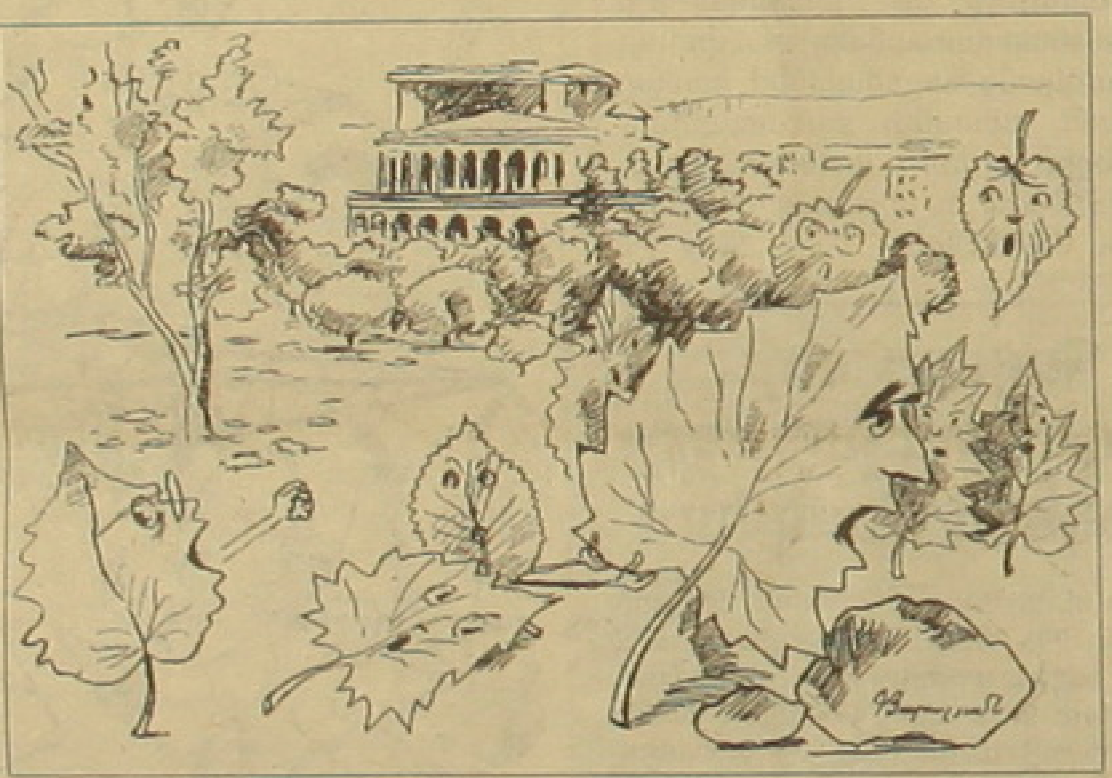

ԱՂԵՏԻ ԳՈՏՈՒ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երկրաշարժը հայերին դաս չեղավ

Աղետի գոտում արձանագրվել են շիննորմերի խախտումներ

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Աղետի գոտում իրականացվող շինարարության որակի ստուգման ընթացքում ՀՀ Քաղաքաշինական պետական տեսչության կողմից արձանագրվել են շիննորմերի խախտման մի շարք դեպքեր: Ինչպես հայտնեց տեսչության մամլո քարտուղար Նվեր Նալբանդյանը, Գյումրու Երեւանյան փողոցի 159 եւ 105 բնակելի շենքերի ամրացման, թիվ 1 գիշերօթիկ դպրոցի եւ թիվ 6 դպրոցի մարզադահլիճի, Շիրակ եւ Սարագյուղ գյուղերի դպրոցների շինարարության ընթացքի ուսումնասիրության ժամանակ պարզվել է, որ գրեթե բոլոր դեպքերում կառուցապատելիս օգտագործվել են նախկինում օգտագործված շինանյութեր՝ հեծաններ, սալեր, ամրաններ եւ այլն: Որոշ դեպքերում հայտնաբերվել են նաեւ նախագծային խախտումներ, բացակայել են շինթույլտվությունը եւ փորձաքննության եզրակացությունը:

Ըստ Ն. Նալբանդյանի, շիննորմերի խախտում թույլ տված բոլոր տնտեսվարող սուբյեկտները ենթարկվել են 300 հազարական դրամ տուգանքի: Կասեցվել է նաեւ վերջինների շինարարության իրականացման արտոնագրի գործողությունը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Թուրքիան ուշադիր հետեւելու է Շվեյցարիայում տեղի ունեցող դատին

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բեռն-Լաուփենի քրեական գործերով 16-րդ դատարանում ընթացող՝ հայերի դեմ իրականացված ցեղասպանության ժխտման դեմ դատավարությունն իր վրա է սեւեռել նաեւ թուրքական թերթերի ուշադրությունը: Անդրադառնալով այդ փաստին, թուրքական «Հյուրիեթ» թերթը նշում է, որ Բեռնում Թուրքիայի դեսպանատունը հանդես է եկել հայտարարությամբ, որտեղ մասնավորապես ասվում է. «Ցեղասպանության պնդումները մերժող Թուրքիան ուշադիր հետեւելու է դատավարությանը: Իսկ թուրքական դեսպանությունը ամբողջովին պաշտպանում է թուրքական կազմակերպությունների անդամների կողմից արված ձեւակերպումները ցեղասպանության վերաբերյալ»: Իսկ «Միլիեթ» թերթը նշում է, որ նման դատավարություններ առաջին անգամ տեղի են ունեցել Երկրորդ համաշխարհային պատերազմից հետո՝ կապված հրեական հոլոքոստի հետ, որի հետեւանքով հրեաներին հաջողվեց մեծ չափերի հասնող փոխհատուցումներ պահանջել գերմանական կառավարությունից:

Ըստ Դեւիդ Փյուջի, հայերն ամենից ազգայնական ժողովուրդն են

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքական «Սթար» թերթը հրապարակել է Նորվեգիայի փախստականների խորհրդի աշխատակից, նորվեգացի Դեւիդ Փյուջի «Ազգայնականության 7 պատվիրանները» ուսումնասիրության մի հատվածը, որում Փյուջը պնդում է, թե հայերն ամենաազգայնական ժողովուրդն են աշխարհում: «Ազգայնականությունը մարդու ինքնության ամենահիմնական լարերին է դիպչում: Դա ամենից վառ արտահայտված է հայերի մոտ», հավաստացնում է Փյուջն իր հրապարակման մեջ: Փյուջը պնդում է, որ հայկական ազգայնական միտքն ընդգրկում է ցեղասպանության ոգեկոչումից սկսած մինչեւ Թուրքիայի Հանրապետության հանդեպ հողային պահանջների առաջադրման գաղափարներ:

Գերմանիայից ֆինանսական հատուցում ակնկալողների մեծ մասը չի համապատասխանում այդ կարգավիճակին

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Նացիստական համակենտրոնացման ճամբարներում հարկադիր աշխատանքի ենթարկված քաղաքացիների փոխհատուցման մասին Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության համապատասխան օրենքի համաձայն, նախորդ տարվանից մինչ օրս ֆինանսական փոխհատուցում ստանալու ակնկալիքով Հայաստանից հայց է ներկայացրել շուրջ 200 մարդ, որոնց 90 տոկոսը չի կարող հավակնել պահանջատեր լինելու իրավունքին: Ինչպես տեղեկացանք Միգրացիայի միջազգային կազմակերպությունից, իրենց դերն ու համագործակցությունը նշված ծրագրի հետ սահմանափակվում է նրանով, որ իրենք նացիստական ռեժիմից տուժած քաղաքացիներին եւ նրանց ժառանգներին ինֆորմացիա են տրամադրում Ռուսաստանում, Բելառուսում եւ Ուկրաինայում տեղակայված հաշտեցման եւ փոխըմբռնման հիմնադրամների հասցեների վերաբերյալ: Նշվեց նաեւ, որ պահանջատերերի հայցեր ներկայացնելու ժամկետը նախասահմանվածից երկարաձգվել է մինչեւ տարեվերջ:

Վարդան Օսկանյանը դատապարտեց Ադրբեջանի ռասիստական քաղաքականությունը

Սկիզբը էջ 1

ՀՀ արտաքին գերատեսչության ղեկավարը հատուկ անդրադարձել է Լեռնային Ղարաբաղի հարցին: «Այսօր մենք շարունակում ենք մաքառել անցյալում թույլ տված սխալների դեմ: ԼՂ-ում բնակվող հայությունն ավելի քան մեկ տասնամյակ պայքարում է խտրականության, անհանդուրժողականության, բռնաշիրական օրենքների դեմ, որոնք սկիզբ են առնում խորհրդային կայսրության ժամանակներից», ասել է Վ. Օսկանյանը՝ խորհրդաժողովի մասնակիցներին հիշեցնելով, որ 1920 թ. Ազգերի լիգան մերժել է կազմակերպությանն անդամակցելու Ադրբեջանի դիմումն այն պատճառով, որ նրանք ապացույց չեն ունեցել, թե Ադրբեջանը վերահսկում է Արեւելյան Անդրկովկասի հայաբնակ այն տարածքները (ասել է՝ Լեռնային Ղարաբաղը), որոնցով հավակնում էր անդամակցելու Ազգերի լիգային: «Հայաբնակ, հայերի կողմից կառավարվող եւ պատմականորեն հայկական ԼՂ-ն տրվեց խորհրդային իշխողներին: Որպես հետեւանք, հայերը հետագա տասնամյակներին ենթարկվեցին պարբերաբար կրկնվող կոտորածների, տեղահանման, խտրականության, անհանդուրժողականության այլ դրսեւորումների: Ադրբեջանի խտրական քաղաքականությունից ազատվելու միակ ուղին ԼՂ-ի ինքնորոշման հասնելն էր: Հայկական բնակչության դեմ կոտորածներ եւ ջարդեր կազմակերպվեցին ադրբեջանական Սումգայիթ, Կիրովաբադ, Բաքու քաղաքներում վերջին տասնամյակներում, որի հետեւանքով հայկական բնակչությունը համընդհանուր փախավ Ադրբեջանից: 1988-1994 թթ. Հայաստանը 500 հազար փախստականների տունը դարձավ: Այդ ժամանակներից հայկական կառավարությունն արել է հնարավորը՝ թեթեւացնելու փախստականների վիճակը: Ադրբեջանում, ընդհակառակը, իշխանությունները շարունակում են փախստականներին օգտագործել որպես պատանդ՝ նրանց թողնելով փախստականների ճամբարներում», ասել է պրն Օսկանյանը՝ հավելելով, որ Հայաստանը ժողովրդավարական պետություն է, որի բնակիչները՝ հայերը, եզդիները, քրդերը, հրեաները, ռուսները, հույները, մյուս ազգությունները ունեն հավասար իրավունքներ:

Թ. Հ.

Կվերանորոգվի «Էրեբունի» ամրոցը

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մինչեւ այս շաբաթվա վերջ կավարտվեն «Էրեբունի» ամրոցի շրջակայքի մոտ 50 հա տարածքի պեղումները: Ըստ «Էրեբունի» թանգարանի տնօրեն Սուրեն Մալխասյանի, հնագիտական պեղումներն սկսվել են մեկ ամիս առաջ, եւ շուտով կամփոփվեն արդյունքները:

Թանգարանում մշակել են նաեւ «Էրեբունի» ամրոցի վերանորոգման ծրագիր եւ ներկայացրել ՀՀ պատմության եւ մշակույթի հուշարձանների պահպանության վարչություն: Ըստ տնօրենի, Լինսի հիմնադրամից 300 հազ. դոլար է հատկացվելու «Էրեբունի» միջնաբերդի եւ Կարմիր բլուր ու Շենգավիթ հնավայր-թանգարանների վերանորոգման համար: Ամբողջությամբ կվերականգնվեն միջնաբերդի պալատական հատվածը, Խալդի տաճարի մի մասն ու ներկայումս քանդված կամ փլման ենթակա պատերը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Շողակնի» գործունեությունը վտանգված է

Նոր Հաճընում գտնվող ադամանդագործական այս խոշոր ձեռնարկության համար տհաճ իրավիճակ է ստեղծվել: Վտանգված են ներդրումային ծրագրի իրականացումը եւ Ռուսաստանից ստացվող ալմաստի հումքի քվոտաների մեծացման հնարավորությունը: Այս մասին երեկ հրավիրած մամուլի ասուլիսի ժամանակ տագնապով հայտարարեցին «Շողակնի» գործադիր տնօրեն Սերգեյ Գաստարյանը, ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարության ակնագործության եւ ոսկերչության վարչության պետ Գագիկ Մկրտչյանը, Նոր Հաճընի քաղաքապետ Արմեն Բեքիչյանը:

Երբ գործարանի սեփականատեր դարձավ իսրայելական LLD ընկերությունը, դադարեցվեց մինչ այդ գոյություն ունեցող ձեռքի եւ սեղանի սրճեփի արտադրամասերի գործունեությունը, քանի որ դրանք որեւէ առնչություն չունեին հիմնական ադամանդի արտադրության հետ: Բնականաբար, կրճատվեցին այդ արտադրամասերում աշխատողների հաստիքները, նրանց առաջարկվեց այլ աշխատանք: Կրճատվածների թվում էր նաեւ սրճեփի արտադրամասի հսկիչ Կարինե Հովհաննիսյանը, որը դիմել էր դատարան: Դատարանը որոշում է պարտավորեցնել «Շողակնի» տնօրինությանն ազատված աշխատակցին վերականգնել կամ տրամադրել այլ, համարժեք աշխատանք, վճարել հարկադիր պարապուրդի համար: Ձեռնարկության ղեկավարությունը կատարում է դատարանի որոշումը, վճարում հարկադիր պարապուրդի համար եւ առաջարկում այլ աշխատանք: Կարինե Հովհաննիսյանին առաջարկվում է հավաքարարի աշխատանք (հսկիչի եւ հավաքարարի աշխատանքը համարվում է նույն՝ բանվորական աշխատանքը): Սակայն Կարինե Հովհաննիսյանը հրաժարվում է այս աշխատանքից: Այս ամենի մասին, ըստ Սերգեյ Գաստարյանի, տեղյակ է պահվել Կոտայքի մարզի առաջին ատյանի դատարան, որտեղից մի քանի ամիս այլեւս ոչինչ չի ստացվում: Սակայն այս տարվա հունիսին ՀՀ գլխավոր դատախազությունը քրեական գործ է հարուցում «Շողակնի» գործադիր տնօրենի դեմ, որտեղ նա մեղադրվում է դատարանի վճիռը դիտավորյալ չկատարելու մեջ: Եվ վերջապես մի քանի օր առաջ Կոտայքի մարզի դատախազությունը Սերգեյ Գաստարյանին մեղադրանք է առաջադրում եւ որպես խափանման միջոց ընտրվում է ստորագրությամբ քաղաքից չբացակայելը: Առաջին հայացքից անմեղ եւ ոչ այնքան կարեւոր այս որոշումը, սակայն, ամենեւին էլ այդպիսին չէ, չխոսելով այն մասին, որ նման խափանման միջոցի անհրաժեշտության կարիքը չկար:

NT

Հայտնի է, որ Հայաստանն իր ադամանդագործական ձեռնարկությունների համար միջպետական պայմանագրով Ռուսաստանից պետք է ստանա 300 հազար կարատ ալմաստի հումք, որի մոտ 1/10-ը՝ 33 հազար կարատը «Շողակնին» տրամադրվելիք չափաբաժինն է: Մասնակից ընկերության՝ ռուսական «Ալռոսայի» հետ «Շողակնը» բանակցություններ է վարել, եւ որեւէ փաստաթուղթ ստորագրելու իրավունք ունի միայն գործադիր տնօրենը: Սեպտեմբերի 6-ին նա պետք է հանդիպեր ռուսական ընկերության ներկայացուցչի հետ՝ «Շողակնին» հասանելիք ամբողջ հումքը մինչեւ սեպտեմբերի 15-ը ստանալու համար վերջնական պայմանագիր ստորագրելու նպատակով: Կոտայքի մարզի առաջին ատյանի դատարանի որոշման պատճառով այդ հանդիպումը, ըստ գործադիր տնօրենի, չի կայանա: Այսինքն՝ 6 մլն դոլարի ներդրումային ծրագիրը կհայտնվի տապալման եզրին: Այս փաստից խիստ անհանգստացած է նաեւ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարությունը, որի ներկայացուցիչ Գագիկ Մկրտչյանը նշեց, որ դա կարող է դժվարություններ առաջացնել Ռուսաստանից նոր ալմաստի հումքի ստացման միջպետական բանակցությունների ժամանակ: Ներկայիս քվոտան հաջողվել է ստանալ երկարատեւ բանակցություններից հետո: Եթե այժմ չկարողանանք այն ամբողջությամբ մշակել, ապա Ռուսաստանում մեզ որպես գործընկերոջ լուրջ չեն ընդունի:

Նոր Հաճընի քաղաքապետը եւս իր մտահոգությունը հայտնեց «Շողակնում» ստեղծված իրավիճակի առթիվ, տեղեկացնելով, որ այս ձեռնարկությունը, բացի պարտաճանաչ հարկատու լինելուց, բազմաթիվ սոցիալական ու բարեգործական ծրագրեր է իրականացնում քաղաքում եւ ամենակարեւորը՝ ապահովում աշխատատեղեր: «Եթե ձեռնարկության սեփականատերը որոշի դադարեցնել գործարանի աշխատանքը, ո՞վ է պատասխանելու այդ մարդկանց», հարցնում է քաղաքապետը:

Ինչ վերաբերում է LLD-ի ստանձնած պարտավորություններին, ըստ «Շողակնի» ներկայացուցիչների, դրանք կատարվում են առաջանցիկ տեմպերով: Անցած 1 տարվա ընթացքում ստեղծվել է 550 աշխատատեղ, կատարվել է 1 մլն դոլարից ավելի ներդրում: Նախատեսված 3 հազար կարատի փոխարեն մշակվել է 6 հազար կարատ, 150 դոլար միջին աշխատավարձի փոխարեն վճարվում է 160 դոլար: Գործարանն աշխատել է անգամ ադամանդի միջազգային գների անկման ամիսներին: Ի դեպ, այստեղ իրավիճակն արդեն կայունանում է: Դա, ի պատասխան մեր հարցի, հավաստեցին ինչպես գործարանի տնօրենը, այնպես էլ ակնագործության եւ ոսկերչության վարչության պետը: Այնպես որ, պահը շատ հարմար է մեր տնտեսության թերեւս ամենակայուն ճյուղի հետագա զարգացման համար: Սակայն դա կարծես թե այնքան էլ չի հետաքրքրում դատախազության եւ դատարանի աշխատակիցներին, ովքեր դժվար թե նմանատիպ վճիռներ կայացնեին, եթե Կարինե Հովհաննիսյանը լիներ ոչ թե գործող եւ շահույթ ստացող ձեռնարկության, այլ որեւէ բյուջետային կամ սնանկացած հաստատության աշխատակից...

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Իմփիչմենթ. Նորից ընդդեմ նախագահի

Սկիզբը էջ 1

Հավաքվածների կազմն ինքնին խոսում էր այն մասին, որ անկախ ամեն ինչից, իշխանափոխության կոչերն անպակաս են լինելու: Դրա մասին էր վկայում նաեւ այն հանգամանքը, որ քննարկմանը ներկա չէին ոչ Արմենտելի, ոչ էլ կառավարության ներկայացուցիչները: Արշակ Սադոյանը դա բացատրեց նրանով, թե ինքն անձամբ միջկառավարական հանձնաժողովի Արմենտելի ներդրումային հարցերով աշխատանքային խմբի ղեկավար Սերժ Սարգսյանի միջոցով հրավեր է ուղարկել Արմենտելի ղեկավարությանը, որը, փաստորեն, անտեսվել է: Իսկ կառավարության որեւէ ներկայացուցչի բացակայությունը նա հետեւյալ կերպ մեկնաբանեց. «Այսօր կապի նախարարությունը բավականին զբաղված է, իսկ կառավարությանը տալու որեւէ կոնկրետ հարց չունեինք: Խիստ անհրաժեշտություն էլ չկար պարտադրելու, որ ներկա լինեին»:

Ինչեւէ, Արմենտելի կողմից ռոպեավճարի կիրառման, ինչպես նաեւ ԲԷՑ-երի սեփականաշնորհման մասին նոր օրենքի ընդունումը ներկաները միաբերան միայն կառավարության մեղքը համարեցին: Արշակ Սադոյանը եւս մեկ անգամ առիթ ունեցավ կրկնելու, որ այս կառավարությունն ազգակործան քաղաքական կուրս է ընտրել եւ ռազմավարական նշանակության օբյեկտների սեփականաշնորհմամբ ուղղակիորեն վտանգում է երկրի ինքնիշխանությունը: Սակայն, ի տարբերություն մյուսների, ԱԺԴ-ի ղեկավարն ընդունելի համարեց կառավարության ձեռնարկած քայլերը՝ ռոպեավճարի հետագա կիրառումը կասեցնելու ուղղությամբ, եւ պատրաստակամություն հայտնեց իր կուսակցության անունից այդ հարցում հնարավոր ամեն ինչով օժանդակել կապի եւ տրանսպորտի նախարարությանը: Դեմկուսի ղեկավար Արամ Սարգսյանը նման համագործակցության հեռանկար չտեսավ, քանի որ «ես կառավարության դեմագոգիաները չեմ ընդունում, որովհետեւ եթե նա նպատակ ուներ իրավական դաշտում լուծել ռոպեավճարի եւ Արմենտելի մենաշնորհի հարցը, թող բարի լիներ դա անել օգոստոսի 1-ին, երբ դրա իրավունքն ուներ: Եվ այդ դեպքում երեւի թե բոլոր քաղաքական ուժերը եւ հասարակական կազմակերպությունները կմիանային պայքարին: Հիմա կռվից հետո սուր ճոճելն արդեն դեմագոգիա է»: Սարգսյանը լրջորեն մտածում է, որ հնարավոր է հունական OTE ընկերության հետ ՀՀ կառավարության կնքած սեփականաշնորհման պայմանագիրը վերանայել եւ դրա իրականացման համար ներուժ գտավ Ազգային ժողովում, սակայն թե ի՞նչ միջոցներով, պայմանագրի ո՞ր կետերի խախտման պայմաններում, նա չպարզաբանեց: Փոխարենը հասկացրեց, որ երկրում ստեղծված լարված մթնոլորտի եւ համատարած կործանարար ազատականացման հիմնական մեղավորներն են երկրի նախագահը, կառավարությունը եւ խորհրդարանը:

«Կայունության» երիտասարդական հատվածները ներկայացնող Մենուա Հարությունյանն էլ պարզ հայտարարեց, որ իրենց պայքարը ոչ թե Արմենտելի դեմ է, այլ երկրի կառավարության, եւ որ այս անգամ կառավարությանը պետք է պատասխանատվության կանչել, որպեսզի հասկանա, որ ժողովրդից օտարացած նման օբյեկտների սեփականաշնորհում չի կարելի իրականացնել: Երիտասարդ քաղաքական գործիչը, չգիտես ինչու, հակակառավարական ելույթներ ունենալիս մոռացավ, որ նույն իշխանության պատասխանատուներից մեկն էլ հենց իրենց կուսակցությունն է, եւ որպես դրա ապացույց ներկայիս բնապահպանության նախարար Վարդան Այվազյանը հենց «Կայունության» ղեկավարն է:

Հետաքրքրական էր ժողովրդավարական հայրենիք կուսակցության ղեկավար Պետրոս Մաքեյանի ելույթը, որն իր ոգուն համապատասխան փորձեց թյուրիմացության մեջ գցել ներկաներին՝ ներկայացնելով ինչ-որ փաստաթուղթ, թե իբր կառավարության եւ Արմենտելի միջեւ 2000 թ. օգոստոսին կնքվել է փոխըմբռնման հուշագիր, որով արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանը հաստատել է, թե Հայաստանին զարգացած կապի համակարգ անհրաժեշտ չէ: Շտկում մտցնելով՝ Արշակ Սադոյանը, սակայն, վկայեց, որ կառավարությունն այդ հուշագիրը չի հաստատել, որով Արմենտելը փաստորեն հաստատում էր, որ ներդրումները նախատեսված չափով չեն կատարվել: Պետրոս Մաքեյանն, այնուամենայնիվ, կապի համակարգում ստեղծված իրավիճակի ողջ պատասխանատվությունը բարդեց «հիմնական հեղինակի» վրա:

Փորձելով բացել չակերտները՝ Ազգային միաբանության անդամ Նապոլեոն Ազիզյանը, գրեթե չանդրադառնալով բուն հիմնախնդիրներին, հայտարարեց. «Քանի որ ժողովուրդն իր հույսը, հավատը լիովին կորցրել է, միակ փրկությունը նախագահի հրաժարականն է, եւ որքան շուտ՝ այնքան լավ: Բոլոր պրոբլեմների լուծումը գտնվում է այդտեղ»: Թե ինչպես է նախագահի հրաժարականից հետո լուծվելու, ասենք, կապի ոլորտից մենաշնորհի հանման խնդիրը, պրն Ազիզյանն, իհարկե, չպարզաբանեց: Նա նույնիսկ հարկ չհամարեց կոնկրետ ԲԷՑ-երի եւ Արմենտելի խնդիրների հետ կապված լուծումներ առաջարկել, թեեւ նման դիրքորոշմամբ նա միակը չէր: Ներկաներից ոչ ոք, բացառությամբ Արշակ Սադոյանի, «ինչպե՞ս անել» հարցի պատասխանն այդպես էլ չտվեց: Բոլորին թվում էր, թե նախագահին եւ կառավարության կազմը փոխելով՝ ամեն ինչ կարելի է լուծել:

Կառավարությունն այս պահին իրավիճակից ելքի տենդագին փնտրտուքի մեջ է, եւ կուսակցություններից որեւէ մեկը կոնկրետ առաջարկ չի ներկայացնում: Ինչո՞ւ իշխանափոխության մոլուցքով տարված քաղաքական ու հասարակական ուժերը չեն համագործակցում կառավարության հետ, հարցն իրավական դաշտում լուծելու հետ կապված հիմնավոր փաստարկներ չեն ներկայացնում եւ նոր միայն դրանից հետո կառավարության թույլ գործունեության կամ անաշխատունակության դեպքում նրա եւ նախագահի հրաժարականը պահանջում, որը տեղին եւ արդարացված կլիներ...

Որովհետեւ խնդիրը հստակ է՝ քաղաքական շոուներ սարքելը:

Ինչեւէ, կլոր սեղանի մասնակից քաղաքական ուժերը որոշել են սեպտեմբերի 7-ին համատեղ հանրահավաք անցկացնել: Դատելով նախնական քննարկումից, պարզ է, որ իշխանափոխության կոչերը տեղափոխվելու են հրապարակներ: Եվ դարձյալ ժողովրդի համար պարզ չի լինելու մի հարց. ի՞նչ են ի վերջո ուզում այս ուժերը՝ լուծել առաջադրված խնդիրնե՞րը, թե՞ դրանցից դիվիդենտներ շահել:

ԼՈՌԻ

Ռուսական մի գյուղի պատմություն

Երեւանից Ստեփանավան տանող ճանապարհին՝ մայրուղու ձախ կողմում երեւում են Ռուս ուղղափառ եկեղեցու գմբեթներ: Գյուղը, որտեղ գտնվում է եկեղեցին, Ամրակից անունն է կրում: Երկու դարից ավելի այստեղ ռուսական համայնք է ապրում: Նիկոլաեւկա-Կիրով-Ամրակիցը հիմնադրվել է 1800-ական թվականների սկզբին, այդ ժամանակ է կառուցվել նաեւ գյուղի եկեղեցին, որը միակն է եղել Ստեփանավանի տարածաշրջանի Պուշկինո, Կույբիշեւ, Գորկի ռուսաբնակ գյուղերի համար: Վերջին տասնամյակում շատ բան է փոխվել այստեղ: 88-ի երկրաշարժից գրեթե հիմնովին ավերվել է Ամրակիցի եկեղեցին, համայնքը մինչ այսօր էլ չի կարողացել միջոցներ գտնել վերականգնելու համար: Երբեմնի բարգավաճ ռուսական գյուղում այսօր ապրում են ընդամենը 66 ռուսներ, այս տարի փակվել է դպրոցի միակ ռուսական դասարանը: Դպրոցական տարիքի ռուս երեխաները գյուղում մի քանիսն են մնացել: Սոցիալական ծանր պայմանները ստիպել են, որ այստեղ ապրող ռուսները թողնեն Հայաստանը: Գյուղում մնացել են միայն ծերերը, որոնք, ենթադրաբար, պարզապես ի վիճակի չեն արտագաղթելու: Գուցե ա՞յլ պատճառ կա, որ ստիպում է նրանց մնալ հայրենի գյուղում: Աննա Տորբկոն ծնվել եւ մեծացել է Ամրակիցում: Ամուսինը զինվորական է եղել, երկար տարիներ Ստեփանավանում են ապրել: Հիմա, երբ ամուսինը մահացել է, իսկ երեխաները վաղուց արդեն Ռուսաստանում են, 82-ամյա Աննա Տորբկոն Ամրակիցում մենակ է ապրում, չնայած զավակներն իրեն էլ են կանչում: Տարեց կինը նշում էր. «Ամրակիցում յուրաքանչյուր ծառ ու թուփ հարազատ է ինձ: Իմ հայրենիքը Հայաստանն է»:

ՄԱՌԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Հունական բժշկական կենտրոն Ալավերդիում

Օրերս տեղի ունեցավ Ալավերդու Հունական բժշկական կենտրոնի բացման հանդիսավոր արարողությունը:

Բացմանը ողջույնի խոսք ասացին «Միջազգային օգնություն եւ զարգացում» ընկերության նախագահ Արթուր Բոյդ Քեյզը, Հունաստանի արտգործնախարարի տեղակալ Գրիգորիս Նիոտիսը, «Հույներն արտասահմանում» համաշխարհային խորհրդի նախագահ եւ բուժգործերի տնօրեն Ջալզ Կանակիսը, հումանիտար օգնության բաժնի, ԱՄՆ-ի օգնությունը ԱՊՀ երկրներին՝ կոորդինատորների գրասենյակի տնօրեն Ջերի Օբերդոֆերը, Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանը, Հունաստանի դեսպանատան հյուպատոս Յակովոս Կարակիդիսը եւ ուրիշներ:

Հանդիսությանը ներկա էին նաեւ ՀՀ արտգործնախարարի տեղակալ Արմեն Մարտիրոսյանը, ներկայացուցիչներ Լոռու մարզպետարանից, համայնքապետներ, բուժաշխատողներ:

Բժշկական կենտրոնը հիմնվել է «Միջազգային օգնություն եւ զարգացում» մարդասիրական կազմակերպության ծրագրային եւ տեխնիկական աջակցությամբ: Ծրագիրը ֆինանսավորվում է «Հույներն արտասահմանում» համաշխարհային խորհրդի եւ ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտի կողմից: Կենտրոնը հնարավորություն կընձեռի թե հույն, թե հայ բնակչությանն օգտվել անվճար բժշկական ծառայություններից: Այն վերականգնվել, համապատասխանորեն համալրվել է բուժսարքավորումներով եւ դեղորայքով:

Ստեղծվել է շրջիկ բժշկական խումբ, բուժքույրերի համար առաջնային առողջության պահպանման ծրագիր է մշակվել, որը կծառայի Ալավերդու շրջակա գյուղերին:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

ԿԱՐԾԻՔ

Մտորումներ 1700-ամյակի տոնակատարության առիթով

Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակի հոբելյանական տարվան երկար էինք սպասել՝ մտովի պատկերացնելով, թե ինչպես պիտի տոնենք մեր հավատքի, ինքնագիտակցման, ազգային հպարտության համար կարեւորագույն նշանակություն ունեցող այդ իրադարձությունը: 1700-ամյակի հոբելյանական տարվա եւ 21-րդ դարասկզբի խորհրդանշական համընկնումը, դեռեւս մի քանի տարի առաջ հղացված ու գովազդվող ծրագրերը՝ 2001-ի տոնակատարությանն առնչվող, աշխարհի ուշադրությունը մի ամբողջ տարի մեզ վրա սեւեռված տեսնելու գայթակղիչ, զբոսաշրջության առումով շահութաբեր հեռանկարը, ինչպես նաեւ բազմաթիվ այլ նախապայմաններ ու նախահաշվարկներ հիմք էին տալիս ենթադրելու, հույս էին ներշնչում, թե տարին իրոք արտասովոր է լինելու...

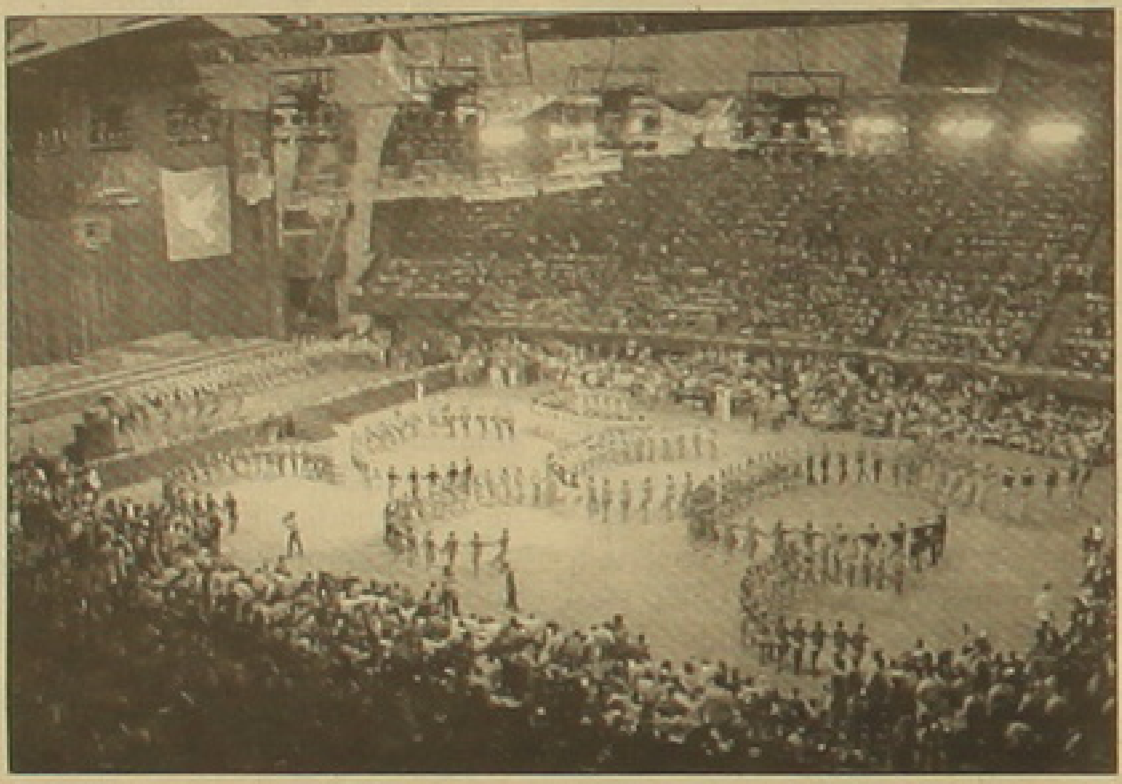

2001-ն, իհարկե, աշխույժ ընթացք ունեցավ, եւ այդ ընթացքը դեռ շարունակվում է: Մշակութային, մարզական, գիտական եւ այլ բնույթի միջոցառումները, որ կազմակերպվում են 1700-ամյակի տոնակատարության շրջանակներում, անընդհատ մի նոր էջ են բացում Երեւանի (ցավոք, հիմնականում միայն Երեւանի) բնակիչների համար: Աշխույժ մշակութային կյանքը, որով այս տարի ապրում է քաղաքը, ցանկացած այլ մայրաքաղաքի համար սովորական, բնականոն կհամարվեր, սակայն մենք վաղուց հետ էինք վարժվել նման «ծանրաբեռնվածությունից»: Մնում է հուսալ, որ 2002-ին եւ հաջորդող տարիներին չենք վերադառնա նույն «մեռյալ» վիճակին, որ առկա էր մինչ այս տարի: Սակայն մեզ հետաքրքրող խնդիրն այլ է. որքանո՞վ են արդյունավետ օգտագործվել ու օգտագործվում եղած հնարավորությունները՝ միջոցառումները լավագույնս կազմակերպելու առումով: Այստեղ թերեւս անդրադառնանք կազմակերպիչների՝ հարցին մոտեցմանը եւ այն մեխանիզմին, որը հիմք դարձավ միջոցառումների անցկացմանը: 1700-ամյակի տոնակատարության շրջանակներում անցկացվող միջոցառումների մի մասն առնչություն չուներ Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման տարելիցին: Բնականաբար, վերն ասվածը չի նշանակում, թե կազմակերպվելիք բոլոր միջոցառումները պիտի հոգեւոր կամ կրոնական բնույթի լինեին, սակայն մեկ ընդհանուր գաղափարական գիծ եւ այդ միջոցառումները միավորող տրամաբանություն պիտի անպայման լինեին: Այնինչ այս տոնակատարության դեպքում տրամաբանությունը սկսվում եւ ավարտվում էր մեկ կետով. պարզապես արձանագրվում էր, թե այս ամենի «առիթն» ու պատճառը 1700-ամյակի տոնակատարությունն է: Ընդ որում, յուրաքանչյուր միջոցառման բացման կազմակերպիչներն իրենց «հոգու պարտքն» են համարում ինչ-որ, թեկուզ արհեստական, պատճառաբանությամբ կապակցել տվյալ միջոցառումը 1700-ամյակին կամ առհասարակ քրիստոնեությանը: Դժվար է ասել՝ իրե՞նց են համոզում, թե՞ ուրիշներին: Պարզ է սակայն՝ 1700-ամյակը, որպես իրադարձություն, պատճառ դարձավ, որ հոբելյանական տարվա տեղի-անտեղի շահարկումների «շնորհիվ»՝ հաջողված ծրագրերի հետ խոտանն էլ նկատելի չափով թափանցի «տոնակատարության շրջանակներ»: Իրոք, շատերի համար տոնակատարությունը պարզապես հանդիսացավ հարմար առիթ՝ հնչեղ խորագրի ներքո հրամցնելու որեւէ միջակ ծրագիր, տոնակատարության անվան տակ հանդիսատես հավաքելու եւ դահլիճ զբաղեցնելու: Նաեւ այսպիսի օրինակներից խուսափելու համար պիտի մշակվեր միջոցառումների շարքը գաղափարապես ամբողջացնող ընդհանուր հիմք, տրամաբանություն:

Մինչդեռ արժե մտորել՝ միջոցառումների առկա խայտաբղետությունը պատահակա՞ն բնույթ ունի, թե՞ միտումնավոր. այսինքն սա ա՞յն դեպքն է, երբ քանակով փորձում են փոխարինել որակը, ծեսով՝ բովանդակությունը, տպավորություն ստեղծել, թե մեծ աշխատանք է արվում, նախապես տրված խոստումներն իրականանում են, այնինչ... Միանշանակ պնդել վերը նշված կասկածների իրեղենությունը՝ առնվազն սխալ կլիներ: Անշուշտ, այժմյան անբարենպաստ պայմաններում՝ հովանավորչության դժվար լուծելի խնդրի, հասարակության անտարբեր կեցվածքի եւ մի շարք այլ առումներով, կազմակերպական իմաստով ծանր աշխատանք արվեց, քանի որ, ի վերջո, հեշտ չէր, Հայաստանի մշակութային կյանքի «սայլը» տեղից շարժելը: Տարվա ընթացքում եղան մշակութային մի քանի բավականին հետաքրքիր միջոցառումներ (աշխարհի ժողովուրդների ու հոգեւոր երաժշտության փառատոները եւ այլն, սրանց առանձին կանդրադառնանք մեկ ուրիշ տեսանկյունից): Կազմակերպված միջոցառումների գագաթնակետն ու «պսակն» աներկբայորեն «Լա Սկալայի» երեւանյան համերգն էր: Սակայն, մյուս կողմից, միջոցառումների մի ստվար մասը, որի ականատեսը դարձանք այս տարի, մինչ 2001-ն էլ կազմակերպվել էր եւ հետագայում էլ կկազմակերպվի, եւ 1700-ամյակի տոնակատարության կազմակերպիչներն այդ հարցում որեւէ մեծ արժանիք կամ մենաշնորհ չունեն. ցուցահանդեսներ միշտ էլ բացվել են ու էլի կբացվեն, համահայկական օլիմպիական խաղերն այս տարի երկրորդ անգամ էին կազմակերպվում, ինչպես եւ աշխարհի ժողովուրդների երաժշտության փառատոնը, լրկնված օպերային բեմադրությունններից ավելի քան ծանոթ էինք, համերգներ էլ այսպես թե այնպես լինելու էին: Ուրեմն ո՞րն է առանձնահատկությունը, դրանք 1700-ամյակի շրջանակներին կցելու տրամաբանությունը: Եթե տոնակատարության մեկամյա ծրագիրը հագեցնելն ինքնանպատակ չէր, թերեւս նախընտրելի էր (առաջին հերթին՝ որակական առումով) ավելորդ չծանրաբեռնել 1700-ամյա իրադարձությանը նվիրված միջոցառումների շարքը՝ պահպանելով նախ եւ առաջ առանձնահատկության դրոշմը: Սա պիտի արվեր՝ թեկուզեւ միայն հոգեւոր (եւ ոչ թե՝ բիզնեսի) սկզբունքներից ելնելով: Ի դեպ, օրերս ավարտված համահայկական խաղերի պարագայում գոնե՝ այդ բիզնեսի մղումներն ակնհայտ էին, հակառակ կազմակերպված, քրիստոնեության ընդունման հոբելյանին որեւէ առնչություն չունեցող մարզական այս միջոցառումը, որ, ըստ օլիմպիական կարգի, կազմակերպվում է 4 տարին մեկ, այս անգամ արտահերթ էր՝ երեւի սփյուռքահայերի զբոսաշրջությունը խթանելու նպատակով:

Այսօրինակ «մանեւրներն» էլ, որ այս տարի սակավ չէին, իրենց օբյեկտիվ ու սուբյեկտիվ պատճառաբանությամբ հանդերձ, հասկանալի են: Ի վերջո, հանրապետությունը զբոսաշրջիկների «կարիք» ունի: Այս արձանագրումը զերծ է չարախնդությունից. ցավալի է միայն, որ արհեստական ճանապարհներով ենք «բերում» այն, ինչն «ինքն իրեն» չի գալիս: Զբոսաշրջիկների մեծ հոսք տարվա ընթացքում եղավ ու դեռ կլինի, սակայն զբոսաշրջիկների թվի՝ իրականության մատուցած պատկերը, մեղմ ասած, այդպես էլ չհամապատասխանեց այն թվերին, որ նախապես ներկայացնում էին մեզ: Ինչ վերաբերում է սփյուռքահայ զբոսաշրջիկներին, ապա այս տարի բազմիցս առիթ ունեցանք լսելու նրանց դժգոհությունները՝ հյուրանոցային չափազանց թանկ գների (զբոսաշրջիկներին ինքնըստինքյան «խրտնեցնող»), հյուրընկալող կողմի կազմակերպական բացթողումների եւ այլնի վերաբերյալ: Իսկ յուրաքանչյուր այսպիսի դժգոհություն նշանակում է, որ հաջորդող տարիներին մեկ կամ մի քանի զբոսաշրջիկ պակաս կայցելի Հայաստան: Միայն գեղեցիկ ու քաղցրաբառ գովազդները բավարար չեն (քանի որ դրանցով երկար չես խաբի), անհրաժեշտ է իրական հարմարավետություն եւ գրավիչ պայմաններ ապահովել զբոսաշրջիկների համար: Նույն տեսանկյունից դիտարկենք նաեւ տեղացիներիս պարագան: Անգամ այն միջոցառումները, որ ընդգրկված են 1700-ամյակի տոնակատարության ծրագրի շրջանակներում, չեն կարող «պատճառ» դառնալ մարդկանց պատրաստակամությանը՝ տոմսի համար՝ վճարելու սահմանված բարձր գինը: Լիովին պարզ է, որ կազմակերպիչները փորձում են փոխհատուցել բեմականացումների, հանդիսությունների եւ այլ միջոցառումների իրականացման համար արված պետական ծախսը, սակայն պարզ է նաեւ, որ այդ մոտեցումը ոչինչ չի հանգեցնի, ավելին՝ հանդիսատեսին էլ կկորցնեն: Սրա ապացույցն, օրինակ, հոգեւոր երաժշտության փառատոնն էր. օտարազգի երաժիշտների մասնակցությամբ հետաքրքրական այդ միջոցառումն անցավ կիսադատարկ դահլիճներում, այնինչ կարելի էր ինչ-որ ձեւեր գտնել՝ ունկնդրին այդ համերգներով գրավելու: Ի դեպ, նման դեպքերում սովորաբար պատճառաբանում են, թե տոմսի արժեքով ոչինչ չի որոշվում՝ վկայակոչելով, ասենք, «Լա Սկալայի» կամ «Մոսկվայի վիրտուոզների» համերգները, որոնց նախօրեին չվաճառված տոմս չէր մնացել: Այս պատճառաբանությունը հակափաստարկ չունի. իրոք ցավալի է, որ շարքային ունկնդիրը, կատարողների հանրահայտությունից շլացած, մի համերգի տոմսը գնում է, մյուս ոչ պակաս հետաքրքիր համերգն աչքաթող անելով, սակայն ոչինչ պարտադրել չես կարող, ուրեմն՝ մատուցման նոր ձեւեր պիտի որոնես:

Ինչեւէ, 1700-ամյակի հոբելյանական տարվա ավարտին մնացել է մեկ եռամսյակ: Տոնակատարության մեկամյա ծրագրի արժանիքների ու թերությունների ամբողջական գնահատականը, թերեւս արդեն ուրվագծվում է, կկարողանանք ամփոփել տարեվերջին: Սակայն 1700-ամյա հնություն ունեցող այդ իրադարձության, մեր այսօրվա իրականությունն անցյալին կամրջող պատմության, այժմյան տոնակատարության մասին մտորելիս ակամա պատկերացնում ես, թե ինչպես է քրիստոնյա հայի 1700 տարեկան ուրվականը թափառում մի երկրում, որ իր տունն է, սակայն ինքն այնտեղ ոչ մեկին պետք չէ: Հուսանք սխալվում ենք...

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

Արցախի դպրոցներում առաջին դասն անկախության դասն էր

Սեպտեմբերի 1-ին Արցախի 162 հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում կրկին հնչեց դպրոցական զանգը: Այս տարի նոր կրթօջախներ են բացվել միայն Ասկերանի շրջանում՝ ութամյա դպրոց Դաշուշենում, տարրական՝ Ռեւում եւ մեկ մասնաճյուղ՝ Խրամորթի միջնակարգ դպրոցին կից: Նոր ուսումնականում նախատեսվում է ընդլայնել կրթական հաստատությունների ցանցը. կբացվեն 9 նոր դպրոցներ, որոնցից 3-ը՝ վերաբնակեցվող գյուղերում (Նոր Գետաշեն, Նոր Վերիշեն եւ Կարաչինար): Կվերակազմավորվի 5 դպրոց: Այս տարի Արցախում առաջին դասարան են մտել 2725 երեխա, նախորդ տարվա համեմատությամբ՝ 1175-ով ավելի: Կոնկրետ քայլեր են արվում պետական նախադպրոցական կրթական համակարգի վերականգնման ուղղությամբ: Շուտով Ստեփանակերտում կբացվի հատուկ նախադպրոցական հիմնարկ 50 երեխայի համար:

Սեպտեմբերի 1-ից Արցախի դպրոցներն ստացան «Միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր կրթության չափորոշիչը»՝ ընդհանուր կրթվածության պետական նորմերի համակարգը, որը կփոխարինվի առ այսօր գործող նորմատիվային փաստաթղթերին: Իսկ 2-3 ամիս հետո կընդունվի «Կրթության զարգացման պետական ծրագիրը» 2001-2005 թթ. համար:

Այդուհանդերձ, ուսուցիչների աշխատավարձերի ավելացում 2001-2002 ուստարում չի նախատեսվում: Այդ մասին խոսվել էր դեռեւս ուսուցիչների օգոստոսյան խորհրդակցության ժամանակ: «Պետական կրթական ծրագրի» մեջ կարտացոլվի այս հանգամանքը, բայց թե ինչ գործնական արդյունքներ կարձանագրվեն իրականում, դա մնում է իբրեւ ապագայի խնդիր: Նույն ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է 2005 թվականին անցկացնել մանկավարժական համագումար եւ միջազգային գիտաժողով՝ նվիրված Արցախում առաջին դպրոցի հիմնադրման 1600-ամյակին:

Ուսուցիչների օգոստոսյան խորհրդակցությունում մտահոգություն արտահայտվեց դպրոցների՝ նոր ուսումնական տարվան ոչ պատշաճ կերպով պատրաստ լինելու մասին: Խոսքը դպրոցական շենքերի վերանորոգման, նոր գույքի ու դասագրքերի ձեռքբերման մասին է: Առաջիկա երկու-երեք տարում շենքերի վերանորոգման ու գույքի ձեռքբերման գործում հազիվ թե դրական տեղաշարժեր լինեն, որովհետեւ ԼՂՀ կրթության ու գիտության նախարարության բյուջեում դրա համար գումար չկա հատկացված:

Այսօրվա դրությամբ դպրոցները դեռեւս առաջին անհրաժեշտության պիտույքներով չեն ապահովված: Իսկ ՀՀ-ից 25 մլն դրամ արժողությամբ դասագրքերի ստացումը շարունակվում է ուշանալ: Դա այն դեպքում, երբ վերոհիշյալ թիվը մասամբ է արտացոլում բուն պահանջարկի պատկերը:

Համաձայն ԼՂՀ կրթության եւ գիտության նախարարի հրամանի, այս տարի ԼՂՀ-ում ոչ պետական բուհերը կրճատվել են: ԱրՊՀ-ից հետո, թերեւս, ոչ պետական ստվարաքանակ համալսարանների մեջ ամենաշատ ուսանողներ է ընդունել «Գրիգոր Նարեկացի» պետարտոնագրված համալսարանը: Այդ գործընթացը շարունակվում է, ու եթե միտումը առաջընթաց ունենա, ապա մոտակա տարիներին այս բուհը լուրջ մրցակից կարող է դառնալ մայր բուհի համար՝ վարկանիշի առումով:

Նոր ուսումնական տարում Արցախում գործող ուսումնարանների թիվն ավելացավ եւս մեկով: Սեպտեմբերի 1-ին հանդիսավոր կերպով բացվեց Արցախի հերոս, գեներալ Իվանյանի անվան ռազմամարզական ուսումնարանը: Ուսումնարանի բակում տեղի ունեցավ նաեւ Արցախի նվիրյալ զավակի հուշարձանի հանդիսավոր բացումը: Արարողությանը մասնակցում էին ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը, պետական այրեր: Հեռավոր Սանկտ Պետերբուրգից հրավիրվել էր նաեւ Ք. Իվանյանի այրին՝ Լիդիա Իվանյանը:

Ծաղկեպսակներ դրվեցին գեներալի հուշարձանին, հնչեցին երախտիքի խոսքեր: Այնուհետեւ հյուրերը ծանոթացան ռազմամարզական ուսումնարանի շենքային պայմաններին:

... Իսկ սեպտեմբերի 1-ի առաջին դասը մայրաքաղաքի դպրոցներում վարում էին ԼՂՀ կառավարության անդամներ, պետական բարձրաստիճան այրեր: Եվ առաջին դասը անկախության դասն էր:

ՆԱԻՐԵ ԱՐՇԱԿՅԱՆ

ԱԶԳ միջազգային

ՔԱՇՔՇՈՒԿ

«Փորձ» է դարձել Ռուսաստանում հաշվառման կանգնելու ճանապարհը

Դոնի Ռոստովի Պերվոմայսկի շրջանի անձնագրային բաժնի արտասահմանյան անձնագրերի ձեւակերպման բաժանմունքի նեղ եւ կիսամութ միջանցքներում սպասող օտարականների բացարձակ մեծամասնությունը խոսում է հայերեն՝ գրական, խոսակցական կամ տեղի՝ Նոր Նախիջեւանի բարբառով: Վերջին օրերի ընթացքում այս մարդիկ անձնագրային բաժին են եկել բազմիցս՝ ձգտելով ժամանակավոր գրանցում ստանալ: Բաժնի պետին հանդիպելը գրանցման երկարուձիգ գործընթացի վերջին հանգրվանն է, եւ հոգնած հերթը «ազատություն» է տենչում: Բայց մեզ «դեռ շատ փորձանք կսպասե»: Ռոստովում իմ ներկայությունն օրինականացնելու նպատակով գործունյա ռուս բարեկամիս հետ յոթանասունհինգամյա հորաքույրս այսօր ՆԳ անձնագրային բաժին «բերման» ենք ենթարկում երկրորդ անգամ: Ուրբաթ է, այս շաբաթ հաշվառման կանգնելու վերջին օրը: Ընդմիջումից հետո հերթը վերակառուցվում է, շատ շոգ է: Օրվա եղանակի պաշտոնական տեսության համաձայն Ռոստովում 38 C է՝ ստվերում. բաժանմունքի ստվերում՝ թերեւս ավելի:

Հայերի գերակշռությունը ակնհայտ է, եւ ոչ միայն հայերեն խոսելուց: Ռուսերեն խոսող զրուցակիցներից մեկի ձեռքին հայկական կապույտ անձնագիր է: Անկյունում կանգնած երիտասարդը նույնպես հայ է: Դա արդեն իր կոշիկներից է երեւում: Դրվագ՝ հերթին սպասող նորնախիջեւանցի հայ կանանց մոտեցել են երկու հայաստանցի տղամարդիկ՝ բաժնի վարչի մոտ անփորձանք մտնելու «հեռաստես» նկատառումով:

Բացվում է պետի դուռը. «Աշխատանքս այսօր շուտ եմ ավարտում, հայտարարում է վարիչը, պետք է շատ մեկնեմ մի ծեր կնոջ մոտ, որը չի կարող անձամբ գալ, իր հյուրին գրանցել: Վաղը կգաք»: Սակայն մեզ բաժնի վարիչը բարեհամբույր ներս է հրավիրում՝ հավանաբար բարեկամիս նախնական պայմանավորվածության շնորհիվ:

«Բարի, ամեն ինչ կարգին է, բոլոր փաստաթղթերը տեղում են»: ՌԴ տարածք ժամանելուց անմիջապես հետո ջանասիրաբար կատարել էի՝ ա) հատուկ բլանկի վրա դիմում շարադրելը, բ) հորաքրոջ տան վերաբերյալ փաստաթղթերի մի ամբողջ թղթապանակ կազմելը, գ) հարազատ զարմուհուն իր տանը տան օրով գրանցելու համար գրավոր համաձայնություն հորաքրոջից խնդրելը, դ) սեւ-սպիտակ լուսանկար շատ հայթայթելը՝ երկու օրինակից:

«Բայց, օրիորդ, ձեր անձնագիրը թարգմանված չէ: Ինձ մոտ եղած հայկական բոլոր անձնագրերը ռուսերեն թարգմանություն ունեն»: Բաժնի վարիչը իրեն թույլ տվեց շատ անտրամաբանական փաստարկով հիմնավորել ՀՀ անձնագրերի նոտարական թարգմանության անշրջանցելիությունը:

Բայց պաշտոնյայի խոսքը վերջնական է, բողոքարկման ենթակա չէ: Շաբաթ-կիրակի թարգմանիչները սովորաբար չեն աշխատում: Հետեւապես թարգմանությունը հնարավոր դարձավ պատվիրել միայն երկուշաբթի, իսկ հաջորդ օրը՝ գրանցումը: Հաշվառման ողջ գործընթացը՝ ՌԴ համապատասխան օրենքով սահմանված երեք օրվա փոխարեն տեւեց վեց օր: Այս լուրջ օրինազանցության համար «տուգանե՞լ, թե՞ ոչ» խնդիրը առաջացավ մեկնելիս՝ օդանավակայանում: «Հաշվառումը ինչո՞ւ եք ուշացրել՝ մա՞ն էիք գալիս», հարցրեց մաքսային աշխատողը: Մեղավոր եմ, ազգականներիս այցելելու նպատակով ձեռնարկած ճանապարհորդությանս երկու շաբաթից մեկի ընթացքում իրոք ման էի գալիս՝ անձնագրային բաժնի միջանցքներում:

ՄԱՐԻԱՄ ԽԱԹԼԱՄԱՋՅԱՆ
Ռոստով-Երեւան

«Ազգի» առաջիկա համարներից մեկում կհրապարակենք ՀՀ-ում ՌԴ հյուպատոս Վլադիմիր Խրուլյովի պարզաբանումները Ռուսաստանում ՀՀ քաղաքացիների գրանցման նոր կարգի վերաբերյալ:

Ամերիկացիները հպարտ են, որ իմպերիալիստ են

Կայսերական գաղափարախոսության վերածնունդը

«Վաշինգտոն փոստը» օգոստոսի 21-ին հրապարակեց Թոմաս Ռիքսի «Կայսրությո՞ւն, թե՞ ոչ. խաղաղ բանավեճ ԱՄՆ-ի դերի շուրջը» հոդվածը, որը մի քանի օր անց արտատպվեց «Ինթերնեշնլ հերալդ թրիբյուն» թերթում՝ սարսռեցնելով աշխարհի բազմաթիվ պետությունների: Հոդվածում արձանագրվում է, որ ԱՄՆ նոր վարչակազմի գաղափարախոսության մեջ օրինականացվել է «ամերիկյան իմպերիալիզմի» սկզբունքը, որի մասին անցյալում խոսում էին լոկ ԱՄՆ-ի հակառակորդները:

Կայսերական գաղափարախոսության ներկայացուցիչներից մեկը Թոմ Դոնելին է, որն աշխատում է «Նոր ամերիկյան դարի նախագիծ» հաստատությունում: Վերջինս համարվում է գաղափարների շտեմարան եւ Հանրապետական կուսակցությունից անջատված յուրօրինակ ակումբ: Դոնելին, այսպես կոչված «ռեյգանական հեգեմոնիզմի» հետեւորդ է (ԱՄՆ նախկին նախագահ Ռոնալդ Ռեյգանի անունով), որի ղեկավարներն են միլիարդատեր Ռուպերտ Մերդոկին պատկանող «Ուիքլի ստանդարդ» թերթի խմբագիր Բիլ Քրիստոլը եւ «Քառնեգի» հետազոտական հաստատության աշխատակից Ռոբ Կագանը: 1997 թ. հենց Քրիստոլն է հիմնել «Նոր ամերիկյան դարի նախագիծ» ակումբը, որը «Ուիքլի ստանդարդի» հետ գտնվում է Վաշինգտոնի միեւնույն շենքի միեւնույն հարկում:

Ակումբի գլխավոր սկզբունքն է՝ «աշխարհում պահպանել ԱՄՆ-ի ազդեցությունը, որը նոր դարում կապահովի երկրի անվտանգությունը եւ մեծությունը»: Փարիզի «Լիբերասիոն» թերթը տեղեկացնում է, որ ակումբի ծրագիրն ընդունած գործիչների մեջ են պաշտպանության ներկայիս նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդը, փոխնախագահ Դիկ Չեյնին, Ֆլորիդայի նահանգապետ Ջեբ Բուշը՝ նախագահի եղբայրը: Ակումբը հանդես է գալիս ԱՄՆ ռազմական ծախսերի ավելացման, տարբեր երկրներում ամերիկացիների ռազմական միջամտության, ՆԱՏՕ-ի ընդլայնման, ոչ ժողովրդավարական երկրների (մասնավորապես ՉԺՀ-ի) խիստ դատապարտման օգտին: Թոմ Դոնելիի կարծիքով, միայն ԱՄՆ-ը կարող է «աշխարհն առաջնորդել ճիշտ ուղղությամբ»: Դոնելին ԱՄՆ-ը համարում է ամենքի համար ընդունելի միակ երկիրը, քանի որ «ժողովրդավարական է, հարգում է ժողովուրդների ազատությունը, ունի թափանցիկ քաղաքական համակարգ, քաղաքացիություն դյուրությամբ է շնորհում» եւ այլն:

Կայսերական գաղափարախոսության ջատագով ամերիկացի պահպանողականները սարսափում են Նիքսոնի եւ Քիսինջերի վարած «ռեալպոլիտիկից», միաժամանակ տարփողելով Ռեյգանի գերիշխանական երազները: Ներկայիս շարժումը ծնունդ է առել Բեռլինի պատի կործանումից հետո եւ միաբեւեռ աշխարհի պահպանման նպատակ ունի: 1992 թ. մարտին «Նյու Յորք թայմս»-ում տպագրվեց պաշտպանության նախարարության հերթական ծրագիրը, որի համաձայն «ԱՄՆ-ի քաղաքական եւ ռազմական առաքելությունն է թույլ չտալ, որ հայտնվի մեկ ուրիշ մրցակից գերտերություն, եւ միայնակ գործել միջազգային ձեռնարկումների ձախողման դեպքում»: Այն ժամանակ ծրագիրը մերժվեց: Այսօր դրա վերակենդանացման կարեւոր դրսեւորումներից են Բուշի վարչակազմի կողմից «հակահրթիռային վահանի» նախագծի ընդունումը, ռազմական ծախսերի ավելացումը, դեպի Արեւելք ՆԱՏՕ-ի ընդլայնումը, Բալկաններում, Կովկասում ԱՄՆ-ի ակտիվացումը եւ այլն: Ի դեպ, անցյալում մերժված այդ ծրագրի հեղինակներն էին Փոլ Վոլֆովիցը եւ Լյուիս Լիբին: Նրանցից առաջինն այսօր ԱՄՆ պաշտպանության փոխնախարարն է, իսկ երկրորդը՝ փոխնախագահ Չեյնիի աշխատակազմի ղեկավարը:

Գ. Ք.

Նախկին ԳԴՀ-ից արտահոսքը շարունակվում է

1989 թ. Բեռլինի պատի կործանումը նշանավորեց երկու Գերմանիաների վերամիավորման սկիզբը: Բայց միացյալ եւ հարուստ Գերմանիան անգամ չկարողացավ հաղթահարել արեւմտյան եւ նոր արեւելյան երկրամասերի տնտեսական ու սոցիալական մեծ տարբերությունները: Պատահական չէ, որ անցած 11 տարիներին մշտապես տեղի է ունեցել նախկին ԳԴՀ-ի բնակչության արտահոսք դեպի առավել բարգավաճ արեւմտյան երկրամասեր: Գերմանիայի կանցլեր Գերհարդ Շրյոդերը վերջերս բոլոր երկրամասերում կատարած շրջագայության ընթացքում անձամբ համոզվեց դրանում:

«Պունեն» շաբաթահանդեսը բերում է վիճակագրական կոնկրետ տվյալներ: Նախկին ԳԴՀ-ի տարածքը կազմած երկրամասերից 1989-1998 թթ. արեւմտյան շրջաններ է տեղափոխվել 750 հազար մարդ, որ կազմում է այդ տարածքի ամբողջ բնակչության 5 տոկոսը: 1999 թ. Գերմանիայի արեւմտյան երկրամասեր է մեկնել 200 հազար մարդ, եւ այդ արտահոսքը նվազելու միտում չունի: Վիճակագրությունը ցույց է տալիս, որ հեռանում են առավելապես երիտասարդ մասնագետները, որոնք համապատասխան աշխատանք չեն գտնում արեւելյան երկրամասերում: Նույն հանդեսի տվյալներով, նախկին ԳԴՀ-ի տարածքում ներկայումս մոտ մեկ միլիոն դատարկ բնակարան կա:

Արտահոսքն առավել նկատելի է նախկին ԳԴՀ-ի այն քաղաքներում, որտեղ զարգացած է արդյունաբերության միայն մեկ ճյուղ (պողպատաձուլություն կամ քիմիա): Արեւելյան երկրամասերում ավանների որոշ թաղամասեր այսօր նման են մեռյալ քաղաքների:

«Աբխազիան Վրաստանի անբաժանելի մասն է»

ԹԲԻԼԻՍԻ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Աբխազիան Վրաստանի անբաժանելի մասն է եւ միջազգային հանրությունը ելնելու է այդ կանխադրույթից: Այս մասին Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի հետ հանդիպման ընթացքում հայտարարել են ԵԽ ԽՎ քաղաքական կոմիտեի նախագահ Թերրի Դեւիսը եւ ԵԽ-ում Ավստրիայի ներկայացուցիչ Պիտեր Շեդերը: Նրանք ցավով նշել են, որ աշխարհի ուշադրությունն այսօր փոխադրված է Բալկանների խնդիրների լուծման վրա եւ այդ պատճառով «ակտիվ աշխատանք չի կատարվում Աբխազիայից տեղահանվածների խնդիրների ուղղությամբ»: Հյուրերը գոհունակությամբ նշել են որոշակի առաջընթաց ազգային եւ կրոնական փոքրամասնությունների իրավունքների պաշտպանության հարցում Վրաստանի գործերի վիճակի մեջ: Նրանք ողջունել են Վրաստանում իրականացվող բարեփոխումները եւ պաշտպանել կոռուպցիային հայտարարված պատերազմը: ԵԽ ներկայացուցիչները նախագահին աջակցություն են խոստացել կոռուպցիայի դեմ պայքարում, հաղորդում է «Կավկազպրես» գործակալությունը:

ԿՀՎ-ն «կանխազգում է» հրթիռային հարձակման վտանգ

Մինչդեռ «հակահրթիռային վահանը» համեմատում են «Մաժինոյի գծի» հետ

Ալաբամայի նահանգի Հանթսվիլ քաղաքում օրերս ավարտվեց պաշտպանության հարցերի ամերիկացի փորձագետների սեմինարը, որտեղ Կենտրոնական հետախուզական վարչության (ԿՀՎ) փոխտնօրեն Ջոն Մկլոգլինը ելույթ ունենալով

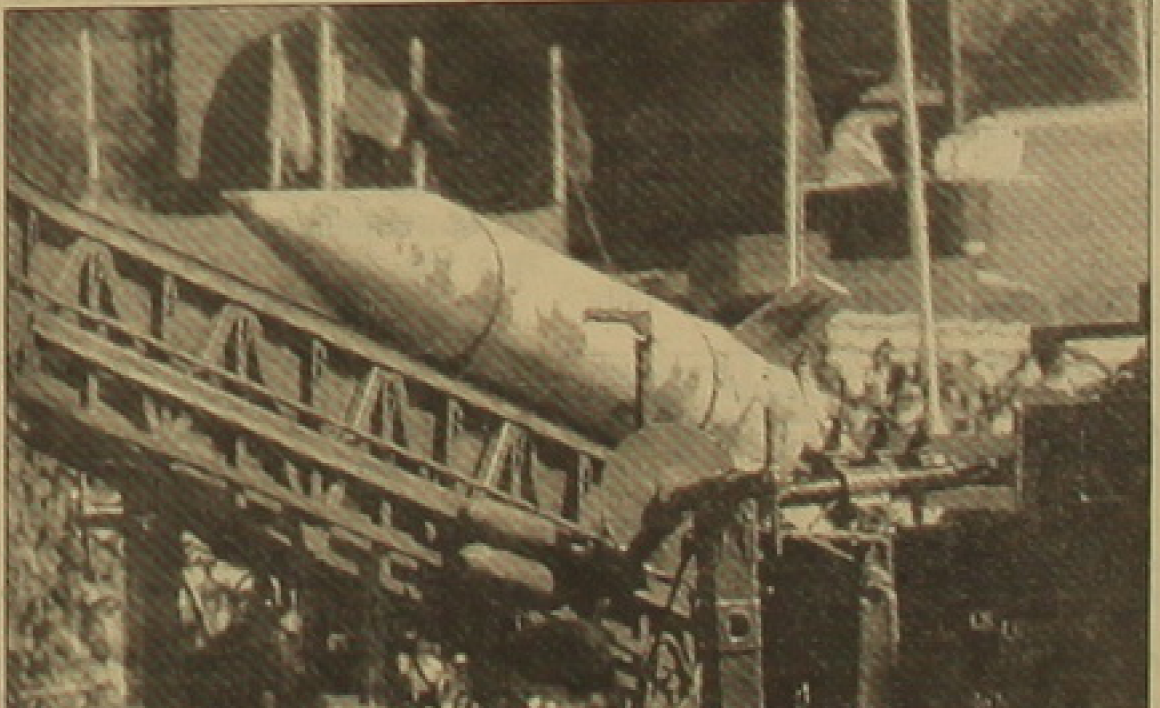

այն տեսակետն արտահայտեց, թե ներկայումս ԱՄՆ-ի համար միջմայրցամաքային բալիստիկ հրթիռների վտանգն ավելի մեծ է, քան սառը պատերազմի տարիներին էր, երբ հայտարարված միակ թշնամին ԽՍՀՄ-ն էր: Մի շարք փորձագետների հետազոտությունների վրա հիմնվելով՝ նա ավելացրեց, թե առաջիկա 15 տարիներին վտանգն էլ ավելի կմեծանա:

Ճիշտ է, Ռուսաստանը պարտավորվել է իր միջուկային մարտագլխիկների թիվն իջեցնել 4000-ի, բայց հայտնվել են վտանգավոր ուրիշ երկրներ: Վերջիններիս թվում Մկլոգլինը նշեց ՉԺՀ-ին, որն «արդիականացնում է իր զինանոցը եւ ուզում է ներկայիս հնարավոր երկու տասնյակ միջմայրցամաքային բալիստիկ հրթիռները փոխարինել շարժունակ հրթիռներով»: Այսօր հեղուկ վառելիքով գործող չինական հրթիռները կարող են թռչել 12 հազար կմ եւ նպատակակետը խոցել 500 մետրի ճշգրտությամբ: ԿՀՎ փոխտնօրենի կարծիքով, շարժունակ հրթիռների ստեղծումից հետո՝ մոտավորապես 2015 թ. Չինաստանը կունենա իրոք ռազմավարական զինանոց:

Նույն թվականն է նշվում նաեւ Իրաքի համար: Ամերիկյան հետախուզությունը կասկածներ ունի, թե Բաղդադին հաջողվել է թաքցնել 650 կմ հեռահարության իր բալիստիկ հրթիռների մի մասը, որոնցով հնարավոր է հարվածել Իսրայելի, Իրանի, Սաուդյան Արաբիայի, Թուրքիայի տարածքներին: ԿՀՎ-ում գտնում են, որ «արտաքին օգնության» շնորհիվ իրաքցիները մասամբ վերականգնել են իրենց արդյունաբերական ներուժը, որը թույլ կտա առաջիկա 15 տարում ստեղծել միջմայրցամաքային հրթիռ:

Ըստ Մկլոգլինի, Իրանը եւս որոշակի վտանգ է ներկայացնում, քանի որ շուտով կունենա 1300 կմ հեռահարության «Շահաբ-3» հրթիռներ եւ կարող է սպառնալ Իսրայելին, Թուրքիային, Սաուդյան Արաբիային, իսկ «առաջիկա 10-15 տարում ի վիճակի է մեծ հեռահարության հրթիռ ունենալ»: ԿՀՎ փորձագետների կարծիքով, ԿԺԴՀ-ն կարող է իր ռազմական տեխնոլոգիաները փոխանցել Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքի, Հարավարեւելյան Ասիայի եւ Հյուսիսային Աֆրիկայի երկրներին, իսկ ՉԺՀ-ն՝ Պակիստանին:

Սակայն փորձագետներից շատերը հիմնազուրկ են համարում ԿՀՎ-ի մռայլ կանխագուշակությունները: «Մոնդ» թերթը հիշեցնում է, որ ԱՄՆ-ին իբր սպառնացող բալիստիկ վտանգի մասին ԿՀՎ-ն ազդարարում է նախագահ Ջորջ Բուշի վարչակազմի կողմից «հակահրթիռային վահանի» ստեղծման նախնական փուլում: Ջոն Մկլոգլինը սեմինարում հայտարարեց. «Ոչ մի կառավարություն չի կարող առաջիկա 15 տարում անտեսել բալիստիկ հրթիռների արձակման կործանարար հետեւանքները»: Արդ, վտանգի կանխագուշակումն ասես փորձում է արդարացնել «հակահրթիռային վահանի» գոյությունը, որի ստեղծումն ավարտվելու է հենց 15 տարում եւ պահանջելու է 100 մլրդ դոլար:

Հենց ամերիկացի փորձագետներից շատերն անիմաստ են համարում բանկարժեք «վահանի» ստեղծումը, այն համեմատելով գերմանացիներից պաշտպանվելու նպատակով 1940 թ. ֆրանսիացիների կառուցած ամրությունների շարանի՝ «Մաժինոյի գծի» հետ, որը, սակայն, հնարավոր եղավ շրջանցել: Փորձագետները նշում են, որ ԱՄՆ-ին հարվածելու համար ԿԺԴՀ-ն, ՉԺՀ-ն, Իրանը եւ Իրաքը հեռահար հրթիռների կարիքը չունեն, քանզի արդեն այսօր էլ սովորական հրթիռները կարելի է ԱՄՆ-ի ափերին հասցնել օդանավերով եւ նավերով:

Գ. Ք.

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

60-ականների խորհրդահայ գրականությունը փորձության շրջան անցավ: Ամեն մեկը, ով գրիչ ուներ, առավել եւս տպագրվելու հնարավորություն, փորձեց ընթերցող զարմացնել: Ժամանակն էր այդպիսին: Այս ժամանակները (60-80-ական թթ.) նկատի ունի Ռոլանդ Շառոյանը, երբ գրում է. «Առանց կասկածի, ինձ մեկ-մեկ թվում է (հիմա կասեք շատ չի՞ թվում), թե այսօր աշխարհում ապրող եւ ստեղծագործող ամենից շատ մտավորական նավարներ աճեցնելով զբաղվել: Մեզ թվում էր, թե քարը բանաստեղծություն դարձնելը խիզախություն է: «Մեր քարերով մեր գլուխը ջարդում ենք, իսկ մենք քար չենք ջարդում, որ գոնե մի գլուխ էլ մենք ջարդենք»: «Եվ քանի որ մեր թշնամիները շատ են, իսկ բարեկամները՝ քիչ, մեր սերն ավելի շատ բաժին է հասնում մեր թշնամիներին, քան մեր բարեկամներին: Եվ մենք իրար չենք սիրում, բայց մենք չենք մեռնում, այլ ծնվում ենք, մենք չենք ապրած ամեն օրվա ու ժամի մեջ, հավասարիմ մնալ գեղարվեստ ստեղծելու կանոններին:

Ի պաշտոնե մշակույթի, երիտասարդության հարցերի ու սպորտի նախարար Ռոլանդ Շառոյանը վերջերս դասախոսություն է կարդացել Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում: Եվ «Շոգիլքում» զետեղված է այդ դասախոսության տեքստը: Շառոյանը համոզված է, որ ազգի հոգեբանության ձեւավորման հիմնական գործոնը

Մեր բաժին ուրախությանը տիրանանք

Ռոլանդ Շառոյանի նոր գրքերը

մենք ունենք: Ինձ թվում է, թե մեր կոմպոզիտորները երաժշտական գործիքներից շատ են, մեր երգիչները մեր երգերից շատ են, մեր նկարիչները՝ մեր ծառերից, լեռներից ու թփերից, մեր ճարտարապետները՝ մեր տունուտեղից, մեր ներկայացումներն ու կինոնկարները՝ մեր հանդիսատեսից, մեր գրողները մեր բառերից շատ են այսօր...»: Ահա մտավորական աճեցնելու մեր այս մշտնջենական մարմաջի ժամանակներում, երբ մտավորական էր համարվում եւ Պարույր Սեւակը, եւ գյուղական տարրական դպրոցի դասատուն, պիտի զատվեին ճշմարիտն ու սարքովին: Ովքեր իսկապես կոչված էին գրականությանը ծառայելուն դիմացան փորձություններին: Ու մի երկու տասնյակ գրողներ մնացին: Նրանց թվում՝ Ռոլանդ Շառոյանը:

Գրասեղանիս Ռոլանդ Շառոյանի վերջերս տպագրված երկու գրքերն են՝ «Ամպրոպ արեւ» եւ «Շոգիլք»: Կարելի է գրողի հասընտիրը համարել, այսինքն՝ այս երկու գրքով կարող ես ասել, թե ով է հեղինակը, ինչ է ասում, ինչպես է ասում:

Իր գրականության մեջ Ռոլանդ Շառոյանն ապրեցնում է հոր տանը տաներկու գլուխ Ավետարան կանչած մորը, բացի Աստծուց սասնա անուշ բարբառով բոլորին հայհոյող հորը («Բայց խնդրում եմ, հեր ջան, մայր չհայհոյես»), Արաբոյին, Աղբյուր Սերոբին, Հրայր Դժոխքին, Գեւորգ Չաուշին, Փեթարա Մանուկին, Հովհաննես Թումանյանին... Նույնիսկ քեռի Եղիշին՝ ՀՀՇ-ի ցույցերի թալիսման փայտ-կոպալը ճոճելիս, որն անընդհատ գոռում էր. «Հայե՛ր, հիշեք, շանտղություն չանենք...»: Հետո այս Եղիշ քեռին պիտի կանգնի ինչ-որ ընդունարանի ցուցանակի մոտ, կարդա «Հայկական համազգային շարժում» մակագրությունը եւ աչքերին չհավատա:

Դժվար ժամանակների հասանք եւ մտավորական աճեցնելու մոլուցքից ազատվելով սկսեցինք քաղաքական գործիչներ ու պաշտոն- ապրում, այլ քարշ ենք գալիս... Եվ ի վերջո, մենք ընդհանրապես չենք մեռնում, այլ սպանվում ենք... Մենք ապրում ենք բարձիթողի, եւ թշնամի ունենք շատ, եւ բարեկամներ՝ քիչ: Մեր սերն իր հոգնած թեւերին բարձած՝ կռունկների երամը տանում է երկրե երկիր, բաժանում»:

Այս խոսքերը ո՞ր ժամանակի համար են. հայոց պատմության 5781 թվականի՞, թե՞ Սամոյի 2880-րդ երազից են վերցված: Բոլորս էլ գիտենք, թե ինչն ինչպես է: Ու եթե հաճախ սեւին սպիտակ ենք ասում, լաթը կոչում նարոտ, ապա առավել գեղեցիկ երեւալու ճիգը ծիծաղելի խաղ է դառնում: Ռոլանդ Շառոյանն առանց ծեքծեքումների, առանց բառախաղերի մեզ (ու իրեն) հուշում է մեր ուժը, մեր գեղեցկությունը, որովհետեւ... «Ես չեմ հասկանում, թե ինչ է նշանակում լավ արձակ, բայց գիտեմ, որ այն, ինչ ճշմարիտ է, նման է ճշմարտության՝ ճիշտ արձակ է, դա է գեղեցիկն ինձ համար, ինչ ձեւով էլ որ այն գրված լինի»:

Առաջին գրքից՝ «Հարյուր կռունկ» մինչեւ «Ամպրոպ արեւ» ու «Շոգիլք» 22 տարի է անցել: Շատ բան է տեսել գրողը, շատ բան վերաիմաստավորել է: Սակայն չի փոփոխվել կարեւորում՝ ճիշտ ներկայացնել կյանքը, իմաստ դնել մշակութային միջավայրի թողած ազդեցությունն է, իսկ ազգային գաղափարախոսության բոլոր գործոնների պահպանման ու զարգացման հիմնական միջոցը մշակույթն է: Ուստի պետք է զատորոշել մեր մշակութային քաղաքականության ռազմավարական նպատակները: Առաջին հերթին պետք է գիտակցել մշակույթը որպես գլոբալ զարգացման չափանիշ: Անչափ կարեւոր է նոր արժեքների ու նոր գաղափարների որոնումը, հասարակության ստեղծագործական ներուժի վերարտադրությունը եւ զարգացման համար պայմանների ստեղծումը եւ, ի վերջո, քաղաքացիական հասարակության ձեւավորումը, որը ներառում է ստեղծագործական գործունեության ազատության, քաղաքացիության, հայրենասիրության, պատմական գիտակցության առկայություն:

Անշուշտ կարեւոր են մշակույթի նախարարի խորհրդածությունները ազգային մշակութային քաղաքականության ձեւավորման մասին: Սակայն մեր այս կարճ խոսքում ուզում ենք կարեւորել Ռոլանդ Շառոյան գրողին, որը գրում է մոր լեզվով ու հոր ուժով:

«Այսպես օտար ու հաշտ ապրում ենք, մինչեւ ե՞րբ, գրում է Շառոյանը: Այսպես օտար ու հաշտ չի կարելի այլեւս քարշ գալ՝ ճանկռելով ճեղքել օրվա մութը. մինչեւ ո՞ւր... Այսպես օտար ու հաշտ երբեք ձեռք չենք բերի մեր բաժին ուրախությունը, գիտենալով, որ թշնամին թշնամի է, թեպետ բարեկամություն է քարոզում, բարեկամդ թշնամի բարեկամ է, թեկուզ մի բաժակ ջուր է խմել քեզանից թաքուն...»:

Այսօր Երեւանի կամերային երաժշտության տանը ներկայացվելու են Ռոլանդ Շառոյանի նոր գրքերը:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Պոեզիայի օր Ջավախքում

Ջավախքը, որ Վրաստանի հայության ողնաշարն է այսօր, կենսունակ ու արթուն է նաեւ արվեստի ու գրականության հանդեպ ունեցած սիրո մեջ: Այստեղ ամեն տարի տեղի ունեցող Տերյանական եւ Ջիվանու հանդիսություններին ավելացավ եւս մեկը՝ վաղամեռիկ բանաստեղծ Վիկտոր Հովսեփյանի պոեզիայի օրը: Ջավախքի ժողովուրդն ընդունում եւ սիրում է նրան ոչ միայն նորաշունչ բանաստեղծությունների համար, այլեւ նկատի ունի այն հանգամանքը, որ Վիկտորը հնարավորություն ունենալով Թբիլիսիում եւ Երեւանում տեղավորվելու, աշխատելու, գերադասեց մնալ իր երկրացիների կողքին, իր ժողովրդի մեջ: Նրան չգայթակղեցին աշխարհի տաքուկ անկյունները, իր երկրին հարազատ մնաց ոչ միայն հոգով, այլեւ մարմնով: Սեպտեմբերի երկուսին նրա ծննդավայր Հեշտիա գյուղում կայացած հանդիսության ժամանակ ելույթ ունեցողներն ահա այս բաների մասին մի առանձին հիացմունքով էին խոսում: Մեկ անգամ եւս մարգարեանում է Ջիվանին, ասելով, որ ազգն իր զավակին փայփայում է մոր պես: Այդպես է, հիրավի, զավակներն էլ իրենց հերթին չեն մոռանում մայր ժողովրդին եւ անմնացորդ նվիրումով ծառայում են նրան:

Ինչպես Վահան Տերյանի, այնպես էլ Վիկտոր Հովսեփյանի հայրենական տունը, որ նրա թանգարանն է դարձել, եկեղեցու կողքին է: Այստեղ նույնպես հնչում է «բարակ զանգակի զարկը եւ լալիս է երկրի ցավերը»: Եվ պիտի ասել, որ ազգի ցավերն ամենուր գրեթե նույնն են: Գերխնդիրը մարդկանց իրենց տեղում պահելն է, արտագաղթը կանխելը: Ութ հարյուր տնտեսությամբ Հեշտիան իր հայկական միջնակարգ դպրոցի առաջին դասարանում ունի ընդամենը տասը աշակերտ: Գնալով երեխաները պակասում են, ասել է թե՝ ապագան անորոշ ու մշուշապատ է դառնում: Ինչպես բանաստեղծի այս գյուղը, այնպես էլ Ջավախքն ու ամբողջ վիրահայությունը կենսակերպի խնդիրներ ունեն: Առաջին հերթին պիտի սերտանան հոգեւոր, մշակութային, տնտեսական կապերը մայր հայրենիք Հայաստանի հետ: Աստվածաշնչից գիտենք՝ այն ճյուղերը, որոնք ծառի վրա չեն, ծառի հետ կապ չունեն, ի վերջո չորանում են: Ահա այս խնդրին նույնպես անդրադարձան հանդիսության ժամանակ ելույթ ունեցողները: Հանդիսականներին մի առանձին ոգեւորություն պատճառեց նորանկախ Հայաստանի Հանրապետության առաջին գեներալ-գնդապետ, Ջավախքի զավակ Գուրգեն Դալիբալթայանի ներկայությունը: Ի դեպ, նախորդ օրը նրա ծննդավայր Ագանայում այլ հանդիսավոր արարողություն էր տեղի ունեցել՝ գյուղի միջնակարգ դպրոցն անվանվել էր Դալիբալթայանի անունով: Այստեղ էլ, այնտեղ էլ գեներալ-գնդապետը հատուկ շեշտեց, որ ազգային նկարագիրն ամեն գնով պահելու հետ պիտի պահպանվի եւ առավել ամրապնդվի երկու քրիստոնյա ժողովուրդների՝ հայերի եւ վրացիների բարեկամությունը:

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՀՈՎՆԱԹԱՆ,
Ջավախք-Երեւան

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ

Թեժ գույներից լույս է կաթում

Հրանտ Թադեւոսյանի աշխատանքները՝ Էջմիածնում

Գեղանկարիչ Հրանտ Թադեւոսյանը երկրորդ անգամ է, ինչ անհատական ցուցահանդեսով ներկայանում է էջմիածնեցի արվեստասերներին: Քաղաքի գեղարվեստի սրահում օրերս բացված ցուցահանդեսն արտակարգ հետաքրքրություն է առաջացրել: Գեղանկարիչը զարմանալի պատկերների, առարկաների ու երեւույթների անտեսանելի ծալքերը բացելու, գույների նոր կախարդանքը հրամցնելու ներշնչանքով է համակված: Ցուցադրվող կտավներն ապացույցն են այն բանի, որ արվեստի հոգեզմայլ թովչանքը, անընդհատ գույների նրբերանգներ ստեղծելու, դրանց առեղծվածները բացահայտելու հնարանքները սահման չեն ճանաչում: Փորձն ու գիտելիքները, աշխարհի ավելի քան 20 երկրներում ցուցադրված լինելու փաստը գեղանկարչի մեջ ստեղծել են ստեղծագործական կատարելության հասնելու ձգտում: Ցուցադրվող «Գարնանային բնանկար», «Դեղին ծաղիկներ», «Անձրեւից հետո», «Խաչելություն», «Եղրեւանի», «Արարման պահ», «Ծանր քայլ», «Աստվածամայր», «Արարատը գարնանը» եւ մյուս կտավների կողքից այցելուները չեն անցնում անտարբեր: Թեժություն ու լույս են արտացոլում նրա բնանկարները: Ենթատեքստերով ու գույների բացահայտումներով հարուստ նրա մյուս կտավներն ուշադրություն գրավող ուժ ունեն, հասունության, ավարտուն ասելիքի դրոշմ: Կրակ, ճարճատուն բոց ունեն իրենց մեջ հեղինակի ծաղիկները: Այո, արվեստի, գեղանկարչության հմայքը կայանում է առաջին հերթին նրա մեջ, երբ առկա է շարժումը, շնչավորումը: Հրանտ Թադեւոսյանի գունաշխարհը շնչում է խորք ու պատգամ ունեցող երկունքներով:

«Ծանր քայլ» հոգեբանական ու բազմաշերտ խոհեր արթնացնող կտավը ստեղծվել է գեղանկարչի ներշնչանքներից: Աշխարհի ծանր հոգսն ու բեռն ուսերին՝ կորաթիկունք մարդը քայլում է փողոցով: Չի քայլում, իր հետ քարշ է տալիս հեծանիվն ու ոտնաթաթերը, եւ հոգնածությունն այնքան շոշափելի է ու այնքան առկա, որ թվում է՝ ուր որ է մարդը կտապալվի: Թեեւ մարդը ներկայանում է թիկունքով, սակայն դիտողը պատկերացնում է նաեւ նրա դեմքի արտահայտությունը: Ակամայից արթնանում է քո մեջ բանաստեղծի տողը՝ «Մենք աշխարհի խորթ տղերքն ենք, մեզ փայ չկա աշխարհից»:

Ասենք, որ ցուցահանդեսը նվիրված է քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին: Ուստի չմարող հետաքրքրությամբ են դիտվում նաեւ աստվածաշնչյան թեմաներով ստեղծված «Խաչելություն», «Աստվածամայր» եւ մյուս կտավները, որոնք նույնպես հայտնի ու տրորված ձեւ ու բովանդակությունից զերծ են, ինքնատիպ են լուծումներն ու մեկնաբանված նորովի: Աստվածամոր պատկերի մեջ աստվածայինն ու հողեղենը միաձուլ են կատարյալ գեղեցկության մեջ, բնական եւ ճշգրիտ, ինչպիսին Ս. Մարիամի ու Հիսուսի պատմությունն է:

– Դա իմ ամենավերջին ստեղծագործությունն է: Գերեզմանոցի մոտ մի փոքրիկ հողատարածք ցանկապատված է ծառաճյուղերով: Անշուք հոլիկում ապրում է տարիքն առած մի կին: Տարածքի խոտածածկն իր գույնով առանձնանում է շրջապատից: Թեեւ ծեր, սակայն մարդու շունչ ու ձեռք է դիպել: Հողը շնչավորվել է, հողը կենդանացել: Չոն է մարդու եւ հողի մտերմության:

Հետաքրքիր ու չափազանց տպավորիչ այս ցուցահանդեսի սրահները մշտապես մարդաշատ են: Այստեղ են այցելում նաեւ Երեւանից ու մոտակա բնակավայրերից: Հասուն ու հուզիչ արվեստը հրապուրում է բոլորին, ձգում իր գիրկը:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՏԵՐՏԵՐՅԱՆ

Հրավիրում է Վանիկ Սանթրյանը

Մեր գործընկեր, լրագրող Վանիկ Սանթրյանը հրավիրում է իր գեղանկարչական աշխատանքների ցուցահանդես-վաճառքին ՍԱԿ-ի գրասենյակի առաջին հարկում (Կ. Լիբկնեխտի 14), սեպտեմբերի 5-15-ը:

Բացման շնորհանդեսը տեղի կունենա այսօր, ժամը 17:00-ին:

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Չկարողացավ նույնիսկ շիրմաքար քաշել:

Մարզական

Արմեն Պետիկյան. Հայկական ֆուտբոլում արմատական փոփոխություններ են անհրաժեշտ

Աշտարակի «Միկայի» ավագ եւ ՀՀ ազգային հավաքականի պաշտպան Արմեն Պետիկյանը մեկն է այն ֆուտբոլիստներից, որոնք մասնակցել են Հայաստանի բոլոր 10 առաջնություններին: Հանդես գալով 3 ակումբների կազմում, Պետիկյանը ՀՀ առաջնություններում անցկացրել է 195 խաղ եւ խփել 23 գնդակ: Նա վայելում է իր խաղընկերների սերն ու հարգանքը, ուստի պատահական չէ, որ թե ՀՄՄ-ում, թե «Երեւանում» եւ թե «Միկայում» հենց Պետիկյանին են վստահել թիմի ավագի թեւակապը: Արմեն Պետիկյանի հետ մեր հարցազրույցը սկսեցինք այսօր արդիական դարձած ցավալի թեմայի շուրջ՝ եվրագավաթներում հայկական թիմերի անհաջող ելույթների մասին:

– Արմեն, հերթական անգամ հայկական թիմերն, այդ թվում եւ քո հարազատ «Միկան», իրենց անհաջող ելույթներով հիասթափեցրին ֆուտբոլասերներին: Որո՞նք են անհաջողության պատճառները:

– Ես ինքս էլ այդ հարցի պատասխանն եմ փնտրում: Իմ կարծիքով, պատճառները մի քանիսն են: Նախ, ՀՀ առաջնության հանդիպումների ցածր մակարդակը, իսկական մրցակցության պակասը ոչ մի կերպ չեն նպաստում ֆուտբոլիստների խաղամակարդակի աճին: Այն 15-20 օրերը, որոնք տրամադրվում են թիմերին եվրագավաթների մրցաշարերին նախապատրաստվելու համար, իհարկե, բավական չեն լուրջ արդյունքի հասնելու համար: Մենք դեռեւս սովոր չենք արագ խաղալու, խաղային բարդ իրադրություններում ակնթարթորեն կողմնորոշվելու: Երեւի թե դա է պատճառը, որ նույնիսկ փորձառու ֆուտբոլիստները խաղադաշտում հաճախակի սխալվում են:

– Մամուլում բազմիցս նշվել է, որ գի այդ էլ, ավելորդ հուզմունքն ու շտապողականությունը խանգարիչ դեր կատարեցին: Բայց այս ամենը չի արդարացնում մեր պարտությունը:

– Ակումբային ֆուտբոլի անհաջողություններն իրենց արտացոլումն են գտել ազգային հավաքականի անկայուն ելույթներում: Թվում էր, թե հավաքականն ընտրական մրցաշարում կարող է արժանավայել խաղ ցուցադրել: Քո կարծիքով, ի՞նչը խանգարեց դրան:

– Ինձ եւս թվում էր, թե կարող ենք լավ արդյունքի հասնել: Բայց խաղերը ցույց տվեցին, որ մրցակիցներն ուժեղ են մեզանից: Համեմատեք, թե ինչպիսի՞ ակումբներում են խաղում մեր լեգեոներները, ինչպիսի՞ ակումբներում՝ մրցակիցները: Դա շատ կարեւոր հանգամանք է: Այսօր հավաքականում հանդես են գալիս գրեթե բոլոր ուժեղագույն ֆուտբոլիստները: Ճիշտ է, ոմանք արդեն ֆուտբոլային գործունեության ավարտին են: Հնարավոր է, որ հավաքականը կարող էր ավելի լավ խաղալ, ես չէ, որ պետք է գնահատականը տամ, մանավանդ որ համարզվեցի փոխարինողների հետ, մասնակցեցի ընկերական մի քանի հանդիպման: «Սոկոլի» հետ խաղից հետո մարզիչներից մեկն ասաց, որ ինձ տեսնում է թիմի հիմնական կազմում, քանի որ Օնոպկոյի եւ Նիկիֆորովի հեռանալուց հետո «Սպարտակում» ազատ պաշտպանի տեղը թափուր էր մնացել: Սակայն նաեւ զգուշացրեց, որ վճիռ կայացնողն Օլեգ Ռոմանցեւն է: Եվ որքան մեծ եղավ իմ զարմանքն ու հիասթափությունը, երբ Իսրայելից «Սպարտակի» վերադառնալուց հետո թիմի ադմինիստրատոր Հաջին առանց բացատրության տեղեկացրեց, որ ստիպված եմ տուն վերադառնալ, բայց եթե ցանկանում եմ, կարող եմ մոսկովյան ակումբներում փորձաշրջան կազմակերպել: Ոչինչ հիմնավոր ինձ չասաց նաեւ Օլեգ Ռոմանցեւը. միայն այն, որ ցանկության դեպքում կարող եմ եւս մի քանի օր բնակվել թիմի մարզաբազայում: Ես, իհարկե, վերադարձա տուն:

Երկու տարի անց, ամռանը Ալեքսեյ Պետրուշինը հրավիրեց Մոսկվայի «Դինամո»: Նա շատ ափսոսաց, որ

մեր ֆուտբոլիստների մոտ կարծես պարտվողի հոգեբանություն է ձեւավորվել: Դու համաձա՞յն ես նման որակմանը:

– Հնարավոր է, որ դա այդպես է, սակայն ֆուտբոլիստների մոտ մեծ է հաղթելու ցանկությունը, մարզիչներն էլ մեզ հաղթանակի են տրամադրում: Սակայն մի բան է ցանկությունը, այլ բան՝ հաղթելու ունակությունը: Մեր թիմերն այնքան են պարտվել, որ կարծես արդեն սովորել են անհաջողություններին: Իսկ դա բերում է սեփական ուժերի նկատմամբ անվստահության:

Անհաջողությունների հիմնական պատճառը մեր ֆուտբոլային տնտեսության ընդհանուր անմխիթար վիճակն է: Թիմերը չունեն սեփական մարզաբազա, որտեղ կարողանան լիարժեք մարզվել, կազմակերպել ուսումնամարզական հավաքներ, չկա վերականգնողական կենտրոն: Այս ամենի համար հարկավոր է վճարել: Իսկ այսօր ակումբներից շատերը նույնիսկ հովանավոր չունեն: Գտնում եմ, որ ակումբի ճակատագիրը չպետք է միայն մեկ անձնավորությունից կախված լինել, որը ցանկացած պահի կարող է հիասթափվել եւ այլեւս չֆինանսավորել թիմին: Այսօր ճիշտը բաժնետիրական ընկերությունների ստեղծումն է: Մի խոսքով, մեր ֆուտբոլում արմատական փոփոխություններ են անհրաժեշտ: Բայց ամեն դեպքում, կարծում եմ, «Բրաշովն» այն թիմը չէր, որին հնարավոր չլիներ հաղթել:

– Այդ դեպքում ի՞նչը խանգարեց ձեզ գոնե պատասխան խաղում հաղթելու: Դու ինքդ հավատո՞ւմ էիր հաջողությանը: Ինչպիսի՞ առաջադրանք էիք ստացել մարզիչներից:

– Իհարկե, հոգու խորքում մենք հույսներս չէինք կտրել մրցավեճի բարեհաջող ելքի կապակցությամբ, սակայն եւ քաջ գիտակցում էինք, որ 1-5 հաշվով պարտվելուց հետո իրատեսական չէ հաջորդ փուլ դուրս գալը: Ես ինքս հավատում էի, որ կարող ենք հաղթել, թեկուզ՝ նվազագույն հաշվով: Առաջադրանքն այսպիսին էր. խաղալ հարձակողական ֆուտբոլ (առջեւում 3 հարձակվող էր գործում), բայց ոչ մի դեպքում ամբողջ թիմով առաջ չնետվել, հատկապես առաջին 15-20 րոպեներին ուշադիր գործել պաշտպանությունում եւ ձգտել այդ ընթացքում բացել հաշիվը: Մենք ավելի շատ գոլային պահեր ստեղծեցինք, քան մրցակիցը, բայց այդ օրը կարծես մարզական բախտը երես էր թեքել մեզանից: Օրինակ, Արման Քարամյանը վրիպեց այնպիսի դիրքից, ինչպիսի դիրքերից նա ՀՀ առաջնությունում գրավում է մրցակցի դարպասը: Բավականի միայն թեկնածու եմ եւ դեռեւս պաշտոնական խաղի չեմ մասնակցել:

– Իսկ ի՞նչն է պատճառը:

– Պատասխանն ինքս էլ չեմ գտնում: Առաջին անգամ հավաքական հրավիրեցին 1994 թ., սակայն վնասվածք ստացա եւ ստիպված էի երկար ժամանակ վերականգնվել: 1998 թ. Սուրեն Բարսեղյանն ընդգրկեց թեկնածուների ցանկում, բայց առաջին հավաքում չարաբաստիկ վնասվածքը կրկին բախտիս քար գցեց: Վարուժան Սուքիասյանն էլ ինձ առայժմ միայն ընկերական խաղերում է վստահում՝ պատճառաբանելով, որ հնարավորին չափ կուշտ խաղամ:

Չեմ կարծում, թե այսօր ես կփչացնեմ հավաքականի խաղի պատկերը: Ամեն դեպքում, ինձ կազմում ընդգրկելու հարցը մարզիչն է վճռում: Պարզապես ափսոսում եմ, որ ֆուտբոլային տարիներս անցնում են:

– Քո ֆուտբոլային կարիերայում, անշուշտ, եղել են առաջարկներ արտերկրների թիմերից, սակայն 10 տարի շարունակ հանդես ես գալիս Հայաստանում: Ինչո՞վ է դա պայմանավորված:

– Դեռեւս 1994 թ. Էդուարդ Մարգարովն ինձ իր հետ ցանկանում էր Ռուսաստան տանել, սակայն վնասվածքը խանգարեց: 1997 թ. հունվարին Մարգարովի եւ Ալեքսանդր Միրզոյանի միջնորդությամբ հայտնվեցի Մոսկվայի «Սպարտակում»: Հիմնական կազմն Իսրայելում էր: Սերգեյ Ռոդիոնովի եւ Ֆյոդոր Չերենկովի գլխավորությամբ ես ոչ թե եզրային, այլ ազատ պաշտպան եմ, որի տեղը թիմում զբաղված էր: Նրա առաջարկով մեկնեցի Ռոստով, որտեղ մի քանի օր «Ռոստսելմաշում» մարզվելուց հետո թիմի մարզիչ Սերգեյ Անդրեեւն ասաց, որ պատրաստ է հենց խաղադաշտում պայմանագիր կնքել, սակայն «Երեւանն» ինձ համար բավական խոշոր գումար է պահանջում: Նույն պատճառով բախտս չվիճակվեց հանդես գալ Իսրայելում: Այն ժամանակ հրավեր ունեի նաեւ ֆրանսիական «Վալանսից», բայց ընտրեցի Ռոստովը: Անցած տարի ինձ հրավիրում էր «Մասիսը», բայց խորհրդակցելով Մովսիսյանի հետ, հրաժարվեցի: Այնպես որ, ինձ դեռեւս վիճակված չէ խաղալ արտասահմանում:

– Մտածե՞լ ես, թե կյանքդ ինչպես կդասավորվի ֆուտբոլիստի կարիերայի ավարտից հետո:

– Դեռ չգիտեմ, թե ո՞ր ակումբում կավարտեմ ելույթներս, բայց քանի դեռ վստահ եմ ուժերիս եւ կարող եմ թիմին օգտակար լինել, կխաղամ: Բայց եւ ժամանակին կհեռանամ, որպեսզի ավելորդ բեռ չլինեմ թիմակիցներիս համար:

Ես նախնական զրույց ունեցել եմ թիմի հիմնադիր Միխայիլ Բաղդասարովի հետ, որն ինձ ուզում է ակումբում տեսնել նաեւ ելույթներս ավարտելուց հետո: Ճիշտ է, մեղմ բնավորությունս երեւի թույլ չտա մարզիչ աշխատելու, սակայն, կարծում եմ, կազմակերպչական աշխատանք վատ չեմ կատարի:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Չիջեցին առաջատարին

Ֆուտբոլի Հայաստանի երիտասարդական հավաքականը երեկ Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցախաղում՝ Չերվոնոգրադում հյուրընկալվել էր 5-րդ խմբի առաջատար Ուկրաինայի հավաքականին: «Դեյլի սպորտս Արարատ» լրատվական գործակալության մեր գործընկերների շնորհիվ հնարավորություն ստացանք ընթերցողներին ներկայացնելու այդ խաղի որոշ մանրամասներ: Հանդիպումը հիմնականում անցել է դաշտի տերերի որոշ առավելությամբ: Ուկրաինացիներին հաջողվել է ի վերջո գրավել հյուրերի դարպասը: Հանդիպման 39-րդ րոպեին հաղթական գոլի հեղինակ է դարձել Ալեքսեյ Բելիկը:

Այսպիսով, ՀՀ երիտասարդական հավաքականը լիովին զրկվեց խմբում 2-րդ տեղը գրավելու հնարավորությունից: Բելառուս-Լեհաստան խաղն ավարտվել է ոչ ոքի՝ 3-3:

Այսօր Լվովում իրենց ուժերը կչափեն Ուկրաինայի եւ Հայաստանի ազգային հավաքականները: Խաղը մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել. նախօրեին արդեն բոլոր 30 հազար տոմսերը վաճառված էին: «Սեւ շուկայում» տոմսերի գները հասնում էին մինչեւ 100 գրիվենի (20 դոլար): Խաղը կցուցադրի NTB+ հեռուստակայանով ժամը 21-ից:

ՇԱԽՄԱՏ

Դարբինյան քույրերի հաջող մեկնարկը

Վերջերս Հունաստանում ավարտվեց շախմատի աշխարհի առաջնությունը մինչեւ 20 տարեկան աղջիկների եւ տղաների միջեւ, որտեղ Լեւոն Արոնյանը դարձավ բրոնզե մրցանակակիր: Իսկ այս օրերին արդեն ընթանում է մեկ այլ խոշոր մրցաշար՝ շախմատի Եվրոպայի առաջնությունը 10-18 տարեկան աղջիկների եւ տղաների միջեւ: Տարիքային 5 խմբով անցկացվող այս մրցաշարում հանդես են գալիս Հայաստանի 8 պատվիրակներ: Խաղացված 3 տուրերում առայժմ մեր շախմատիստներից առավել հաջողը Նունե եւ Անի Դարբինյան քույրերի ելույթն է, որոնք վաստակել են 2,5-ական միավոր: Նունեն հանդես է գալիս մինչեւ 10 տարեկանների մրցաշարում, իսկ Անին մասնակցում է մինչեւ 14 տարեկան աղջիկների մրցավեճին: Մինչեւ 16 տարեկանների մրցաշարում Ալլա Սահակյանը վաստակել է 1,5 միավոր:

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Չեմպիոնը վայր դրեց լիազորությունները

Թուրքիայում անցկացվող բասկետբոլի տղամարդկանց Եվրոպայի առաջնությունը լի է անակնկալներով: Դրանցից գլխավորը չեմպիոնի՝ Իտալիայի հավաքականի անհաջողությունն էր: Իտալացիները չկարողացան մտնել քառորդ եզրափակիչ փուլ՝ 57-65 հաշվով զիջելով խորվաթներին: Լիտվայի ուժեղ հավաքականն էլ ստիպված էր հրաժարվել մրցանակային տեղ գրավելու մտքից, քանի որ պարտվեց հարեւան Լատվիայի ընտրանուն (76-94):

Ենթախմբերում առաջին տեղը գրավեցին եւ քառորդ եզրափակիչ դուրս եկան Ռուսաստանի, Թուրքիայի, Ֆրանսիայի եւ Հարավսլավիայի հավաքականները: Ռուսների մրցակիցը որոշվեց իսպանացիների եւ Իսրայելի հավաքականի մրցավեճում (71-67): Գերմանացիները եւս կշարունակեն պայքարը: Նրանք 80-75 հաշվով պարտության մատնեցին Հունաստանի բասկետբոլիստներին:

ՖՈՐՄՈՒԼԱ-1

Շումախերի նվաճումը

«Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմրցավազքի այժմ արդեն աշխարհի քառակի չեմպիոն Միխայիլ Շումախերը համաշխարհային նոր ռեկորդի հեղինակ դարձավ: Հաղթող ճանաչվելով Բելգիայի «Մեծ մրցանակի» խաղարկությունում, Շումախերն ավտոմրցավազքի աշխարհի առաջնությունների տարբեր փուլերում իր 52-րդ հաղթանակը տոնեց: Դա հնարավորություն տվեց անվանի մարզիկին գերազանցելու լեգենդար Ալեն Պրոստի ցուցանիշը, որը 51 անգամ առաջինն էր հատել վերջնագիծը: Բելգիայում տոնած հաղթանակի շնորհիվ Միխայիլ Շումախերը 4-րդ անգամ նվաճեց աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը:

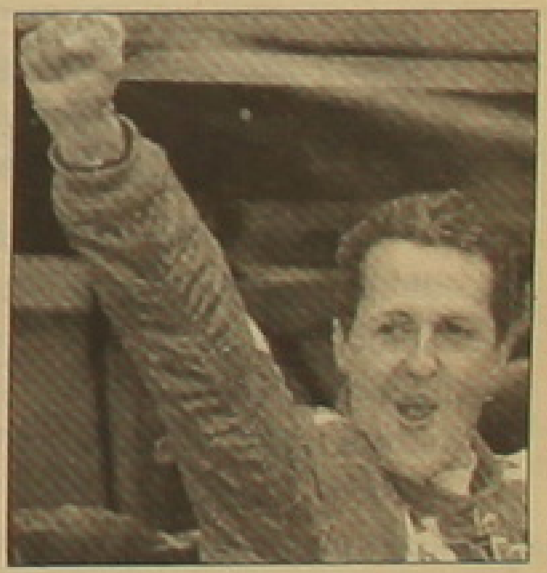

ԹԵՆԻՍ

Որոշվում են քառորդ եզրափակիչի մասնակիցները

Նյու Յորքում թենիսի ԱՄՆ-ի բաց առաջնության հաղթողի կոչման համար պայքարն են շարունակում ուժեղագույն թենիսիստները: Հաջող կարելի է համարել արգենտինահայ Դավիթ Նալբանդյանի ելույթը, որը հասավ մինչեւ 3-րդ շրջան: Այս փուլում Դավիթի մրցակիցն օլիմպիական չեմպիոն Եվգենի Կաֆելնիկովն էր: Համառ պայքարում ընթացած մրցախաղում Կաֆելնիկովին 4 խաղափուլ պահանջվեց իր առավելությունը հաստատելու համար:

Տղամարդկանց մրցաշարում առաջինը քառորդ եզրափակիչ մտավ Անդրե Աղասին, որն առանց դժվարության հաղթեց Ռոժե Ֆեդերերին (6-1, 6-2, 6-4): Կիսաեզրափակիչի ուղեգրի համար Անդրեին հարկ կլինի հաղթել իր հանրահայտ հայրենակցին՝ ԱՄՆ-ի բազմակի չեմպիոն Փիթ Սամփրասին: Վերջինս պարտության մատնեց Պատրիկ Ռաֆտերին: Պայքարը շարունակում է նաեւ ներկայիս չեմպիոն Մարատ Սաֆինը, որն առավելության հասավ Թոմաս Յուհանսոնի նկատմամբ (6-2, 2-6, 6-4, 7-6): Քառորդ եզրափակիչում Սաֆինի մրցակիցը կլինի Սաբաստեյան:

Կանանց մրցավեճում ռուսաստանցի թենիսիստուհիներից ոչ մեկին չհաջողվեց մտնել քառորդ եզրափակիչ: Ելենա Դեմենտեւան էլ անհաջողության մատնվեց՝ զիջելով Կիմ Կլեյստերսին: Անակնկալ մատուցեց չեխ Դայա Բեդանովան՝ հաղթելով Մոնիկա Սելեշին: Ներկայիս չեմպիոնուհի Վինուս Ուիլյամսը հաղթելով Տեստյուին, մտավ քառորդ եզրափակիչ, որտեղ կհանդիպի Կլեյստերսի հետ: Մյուս զույգը կազմել են Ջենիֆեր Կապրիատին եւ Ամելի Մորեսմոն: Կապրիատին միեւնույն 6-3, 6-3 հաշվով պարտության մատնեց Բարբարա Շետին, իսկ Մորեսմոն 3 խաղափուլում առավելության հասավ Նատալի Տոզյայի նկատմամբ:

Բաժինը վարում է
ԱՐՏՕ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Անհրաժեշտ է չեղյալ հայտարարել Հայաստանի մասնատումն ամրագրած պայմանագրերը

Ասված է «Վոստոչնի էքսպրես»-ում հրապարակված բաց նամակում

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայ-ադրբեջանական հակամարտության լուծմանն ուղղված միջնորդական առաքելության անհաջողությունների վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ դրա լուծման ճանապարհին հիմնական խոչընդոտներից մեկը տարածաշրջանում հակամարտային իրադրության բուն էության, ակունքների եւ իսկական պատճառների աղճատումն է: Այս մասին ասված է Համառուսական հայկական կոնգրեսի Քաղաքական խորհրդի եւ Վտարանդիության մեջ գտնվող արեւմտահայության ներկայացուցչական մարմինների կազմավորման Հիմնադիր համագումարի կազմկոմիտեի բաց նամակում, որ հասցեագրված է Հայաստանի նախագահին եւ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահ երկրների նախագահներին:

«Վոստոչնի էքսպրես» թերթում («Ռոսիյսկիե վեստի» թերթի հավելված) հրապարակված նամակի հեղինակների կարծիքով, չկա հակամարտություն «Ղարաբաղի հարցի շուրջ», քանի որ Արցախը գրեթե ամբողջությամբ ազատագրված է Ադրբեջանի սանձազերծած ագրեսիային դիմագրավման ընթացքում, այլ «կա չլուծված հակամարտություն մի կողմից՝ Արեւմտյան Հայաստանի վտարանդի ժողովրդի, 1918-1921 թթ. մասնատված Հայաստանի Հանրապետության մասերի՝ ի դեմս այսօրվա Հայաստանի Հանրապետության եւ ԼՂՀ-ի, եւ մյուս կողմից՝ Թուրքիայի եւ իր դաշնակիցների, Ադրբեջանի միջեւ»: Հեղինակներն ընդգծում են. «Հակամարտության բուն էությունն այն է, որ մինչդեռ Արեւմտյան Հայաստանը, Կարսն ու Նախիջեւանը դեռ տակավին բռնազավթված են մնում, Թուրքիան եւ Ադրբեջանը ամեն կերպ ձգտում են վերականգնել եւ տարածել օկուպացիան Արցախի, Զանգեզուրի նկատմամբ եւս եւ այլն»:

Հեղինակները նշում են, որ Առաջին համաշխարհային պատերազմում Համաձայնության երկրների հաղթանակից հետո մեծ տերությունները Փարիզի խաղաղության համաժողովում Հայկական հարցը դիտարկում էին որպես Հայաստանի վերածնություն եւ հայերի իրավունքների պաշտպանություն, որոնք իրենց ավանդն են ներդրել ագրեսորների նկատմամբ հաղթանակի մեջ: Արդյունքում, Հայաստանի սահմանները որոշվեցին Սեւրի 1920 թ. օգոստոսի 10-ի պայմանագրով, համաձայն որի Հայաստանի հետ, որն այն ժամանակ վերահսկում էր Նախիջեւանը, Կարսը, Ղարաբաղը եւ Երեւանը, պետք է վերամիավորվեին Արեւմտյան Հայաստանի վեց նահանգները»:

Սակայն, օգտվելով ռուսական պետականության փլուզումից, «իրենց հռչակած սկզբունքներից եւ հայերի նկատմամբ պարտավորություններից մեծ տերությունների նահանջի եւ բոլշեւիկների ուխտադրժության հետեւանքով, որոնք 1918 թվականին ստորագրեցին Բրեստ-Լիտովսկի սեպարատ պայմանագիրը, իսկ ավելի ուշ նաեւ մեկ այլ հանցավոր՝ Մոսկվայի պայմանագիրը 1921 թվականին, թուրքերը ոչ միայն կրկին զավթեցին մինչ այդ Ռուսաստանի ազատագրած գրեթե ամբողջ Արեւմտյան Հայաստանը, այլ նաեւ ներխուժեցին Անդրկովկաս եւ շարունակեցին հայկական ջարդերը այժմ Արեւելյան Հայաստանում, Բաքվում եւ այլն, իսկ ավելի ուշ Հայկական Հանրապետությունը բռնի խորհրդայնացվեց եւ անդամահատվեց»:

Հեղինակները նշում են, որ դա 1915 թվականի հայոց եղեռնի շարունակությունն էր եւ այդ ժամանակից էլ սկիզբ է առնում այժմյան հայ-ադրբեջանական հակամարտության հաշվարկը, «որի իսկական հեղինակները մեծ տերություններն են, որոնք տրամաբանական ավարտի չհասցրին Հայկական հարցի լուծումը եւ հայերին թողեցին բախտի քմահաճույքին»:

Հրապարակման հեղինակներն անհրաժեշտ են համարում «վճռականորեն եւ անդառնալիորեն ճանաչել հայոց իրավունքը՝ ստեղծել գոյատեւման, անվտանգ եւ հեռանկարային զարգացման համար տարածական բավարար պայմաններ իրենց սեփական ազգային տարածքներում», հիմնել Միջազգային ատյան մարդկության հանդեպ հանցագործությունների՝ Օսմանյան կայսրությունում հայոց ցեղասպանության, Ադրբեջանում ջարդերի եւ էթնիկական զտումների դատապարտման նպատակով, չեղյալ հայտարարել հանցավոր պայմանագրերն ու անօրինական որոշումները, որոնք ամրագրում են Հայաստանի Հանրապետության (1918-1921 թթ.) օկուպացման եւ նրա մասնատման արդյունքները:

«Թուրքական կառավարությունը պետք է պարտավորություն ստանձնի պայմաններ ստեղծելու հայ ազգային հողերի վրա ցեղասպանության ենթարկված հայոց սերունդների վերադարձի եւ անվտանգ կյանքի համար», նշվում է հրապարակման մեջ:

ԱՅԺ

Բաքվում հայերին «ուրախ» հանդիպում են խոստանում

ԲԱՔՈՒ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ձերբակալել նրանց, ովքեր հայերին հրավիրել են Բաքու», պահանջում է Ղարաբաղի ազատագրման կոմիտեն: Նրա ակտիվիստները խոստացել են խոչընդոտել հայերի մասնակցությամբ ցանկացած հանդիպման: Պատճառը, ինչպես հաղորդում է «Բիլիք դունյասի» գործակալությունը, Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Հելսինկյան քաղաքացիական ասամբլեայի պատվիրակության՝ այսօր նշանակված այցն է Բաքու:

Ըստ գործակալության, պատվիրակության անդամները մտադիր են պարզել հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորման շուրջ խաղաղ բանակցությունների տվյալ փուլում ստեղծված իրավիճակը եւ քննարկել դրանց ԼՂՀ-ի մասնակցելու հնարավորությունը:

CALIFORNIA PIZZA

Վայելեք որակյալ լցնովի գարեջուր

ճաշատեսակներ

պիցցաներ

սենդվիչներ

աղցաններ

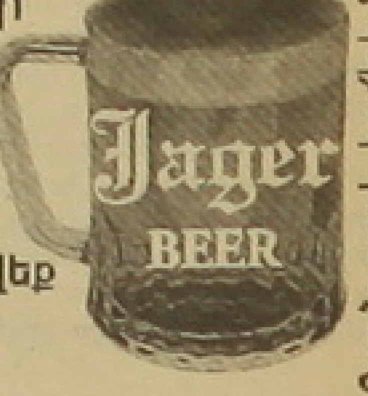

Բարձր որակ, հաճելի մթնոլորտ

Այցելեք ԱԲՈՎՅԱՆ 21 և կհամոզվեք

Առաքման համար՝

Հեռ: 543-100 և 586-395

Հայտարարություն

Advanced Engineering Associates International կազմակերպությունը, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Միջազգային զարգացման գործակալության (USAID) «Հայաստանի էներգաէֆեկտիվություն, Ղեկավարում սպառման կողմից եւ Վերականգնվող էներգիայի ծրագրի» շրջանակներում կազմակերպում է ջերմամատակարարման եւ էներգաէֆեկտիվության բարելավման ցուցադրական ծրագրեր: Բոլոր հետաքրքրված մասնավոր ESCO (էներգո ծառայության) կազմակերպությունները կարող են իրենց աշխատանքային փորձի մասին տեղեկությունները (գրանցումը Պետռեգիստրում, իրականացված ծրագրերը, ծրագրերի քանակը եւ ընդհանուր բնութագիրը) եւ հայտն ուղարկել Advanced Engineering Associates International կազմակերպության փոխտնօրեն Գուրգեն Մելիքյանի էլ. փոստի հասցեով՝

amaeai@arminco.com:

Վերջին ժամկետը՝ 10 սեպտեմբերի, 2001 թ.

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Բագրատաշենի գյուղապետարանը շուկայի մաքսային կետից ձախ, Դեբեդ գետի ափին եղած անօգտագործելի հողերից մրցույթով վարձակալության է տրամադրում 0,5 հա հողատարածք:

Վարձակալներ կարող են լինել քաղաքացիներ եւ իրավաբանական անձիք:

Մրցույթը կկայանա հոկտեմբերի 8-ին, ժամը 11:00, գյուղապետարանի շենքում:

ԳՅՈՒՂԱՊԵՏԱՐԱՆ

Հետաքննող լրագրողների ընկերակցություն

Դիմեք «Ինֆորմացիայի ազատության» կենտրոն, երբ պաշտոնյաները մերժում են ձեզ ինֆորմացիա տալ:

Հասցե՝ Երեւան, Դեղատան փող. 4, բն. 1 ա, հեռ. 524105, 529240

էլ. փոստ shushan@internews.am. versused@arminco.com

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ ՄՐՑՈՒԹԱՅԻՆ ԿԱՐԳՈՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ Է ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ՑԱՆՑԱՅԻՆ ԱԴՄԻՆԻՍՏՐԱՏՈՐԻ

Թեկնածուն պետք է ունենա համապատասխան մասնագիտական կրթություն, 2-3 տարվա համապատասխան աշխատանքային փորձ:

Novell Netware 3.12, 4.1, 5.1, Windows 9x, WinNT, Win2000, FreeBSD, Linux, Solaris ծրագրերի գերազանց իմացությունը, ինչպես նաեւ անգլերեն լեզվի տիրապետումը պարտադիր են:

Պահանջվում է ներկայացնել ինքնակենսագրական (resume):

Դիմել ՀԱՀ մինչեւ ս. թ. սեպտեմբերի 12-ը, ժամը 17:45 (Մարշալ Բաղրամյան պող. 40, 36 սենյակ):

For Your Internal News of Armenia Log on to www.azg.am In English, Russian, Armenian and Turkish

@rminco Global Telecommunications

ՆՈՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Ինֆորմացիայի վերականգնում
- Համակարգչային սարքավորումների վերանորոգում

ՆՈՐ ԳՆԵՐ, ՆՈՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԻՆՏԵՐՆԵՏ քարտի օգտագործում 20% ցածր գներով

- Գիշերայինը՝ անսահման $ 20
- Շուրջօրյա՝ անսահման $ 50
- Էլ. փոստը՝ անսահման $ 10

Հեռ.՝ 52-43-51, 52-63-26

E-mail: support@arminco.com

WEB: http://www.arminco.com

«ԱՆԻՏՈՒՐ»

տուրիստական գործակալությունը հոկտեմբերի 14-22-ը կազմակերպում է ուխտագնացություն դեպի Սբ Առաքելոց վանք, որտեղ թաղված են Մովսես Խորենացին, Դավիթ Անհաղթը, Ղազար Փարպեցին, Եզնիկ Կողբացին: Ուխտագնացությունը նվիրվում է Թարգմանչաց տոնին:

Շրջագայության ընթացքում դուք կտեսնեք նաեւ Կարսը, Անին, Իգդիրը, Բայազետը, քրիստոնեության ընդունման վայր Բագավանը, Վանը, Աղթամար կղզին, Նեմրութ սարը, Բիթլիսը, Մուշը, Խնուսը, Էրզրումը, Ալաշկերտը, Սարիղամիշը, Արդահանը:

Սա իսկապես բացառիկ հնարավորություն է: Ձեր օրացույցի այս 8 օրը նվիրեք Ձեզ՝ ապահով շրջագայություն, անջնջելի տպավորություններ:

Շտապեք, Հայաստանի քաղաքացիների համար հայտերի ընդունման վերջին ժամկետը սեպտեմբերի 10-ն է:

Հասցեն՝ «Անիտուր», Խորենացու 26, 2-րդ հարկ

Հեռ. 52-78-50, 55-75-03

ԱՆԻՏՈՒՐ

Ամեն հայ իր հոգու խորքում փայփայում է մի երազանք՝ իր աչքերով տեսնել հնագույն Վանն ու Անին, Աղթամար կղզին, Մուշն ու Սասունը, Կարսն ու Իգդիրը, Սարիղամիշն ու Արդահանը, Սուլուխի կամուրջն ու Էրզրումը, Բայազետը, Բագավանն ու Նպատ լեռը, ուր 301 թ. քրիստոնեությունն ընդունվեց որպես պետական կրոն:

Այդ երազանքն այսօր կարող է դառնալ իրականություն՝ «Անիտուր» տուրիստական գործակալությունը քրիստոնեության պետականորեն ընդունման 1700-ամյակի կապակցությամբ կազմակերպում է 8-10-օրյա շրջագայություն այդ պատմական վայրերը:

Ո՞ր մի հայը չի օգտագործի իր կարոտը փարատելու այս բացառիկ հնարավորությունը: Այցելեք եւ վայելեք Վանի հողի շունչը, Անիի կարոտաբաղձ կանչը, հեռու ու մոտիկ Կարսն ու Իգդիրը:

«Անիտուր», եւ պատմության փակ դռները բացվում են:

Հասցեն՝ Խորենացու 26, 2-րդ հարկ

Հեռ. 52-78-50, 55-75-03

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 4. 09. 2001 Գինը՝ 100 դրամ